

KÖPRÜ

Projesi

İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK

Fasikül 2

Yayın Kurulu

Hüseyin Yıldız - İbrahim Yuvacı - Sabit Özdal

MİLLİ UYANIŞ:

BAĞIMSIZLIK YOLUNDA ATILAN ADIMLAR

Gazi m. Kemal

Dizgi-Grafik
Muhammed KUMAŞ

Köprü Projesi Youtube Kanalı

I. DÜNYA SAVAŞI

19.Yüzyılda dünyayı sarsan iki önemli olay **Fransız İhtilali ve Sanayi İnkılabı**'dır.

Fransız İhtilali

Fransız İhtilali önce Avrupa'yı etkilemiş daha sonra da etkileri tüm dünyaya yayılmıştır. Fransız İhtilali sonucunda önem kazanan **Milliyetçilik Düşüncesi** her milletin bağımsız yaşama duygusunu ön-görüyordu. Yani, **Her millet kendi geleceğini, yine kendisi tayin edebiliyordu.** Bu anlayış bir çok milleti içinde barındıran imparatorlukların parçalanmasına sebep oldu.

Milliyetçilik Akımının yukarıda dile getirilen tesiri ile ayaklanmalar görüldü. Her millet, yaşadıkları topraklar üzerinde kendi geleceklerini tayin etmek için ayaklandılar. Bu ayaklanmalar sonucu yeni devletler kuruldu.

Ayrıca Fransız İhtilali ile **Eşitlik, Hürriyet Adalet, Bağımsızlık ve Milliyet** gibi kavramlar ortaya çıktı.

Sanayi İnkılabı

Sanayi İnkılabı, basit aletlerden büyük makinelerin ve fabrikaların kurulması olayıdır. 1800'li yıllarda ilk önce **İngiltere'de** ortaya çıkan Sanayi İnkılabı 19.yüzyılın ikinci yarısından sonra tüm Avrupa'da etkili olmaya başladı.

Sanayi İnkılabı sonucunda, üretim arttı. Hammade kaynağı ve ürünleri satacak Pazar bulma önemli bir sorun haline geldi. Aynı zaman da Sanayi İnkılabı **Sömürgecilğin** büyümesine de neden oldu. Devletler ekonomik alanda birbirleriyle rekabete başladılar İngiltere geniş bir sömürge İmparatorluğu kurdu. Ardından Fransa ve diğer Avrupa Devletleri de sömürgeler elde etme yarışına girdiler. Böylece devletlerarası sömürgecilik yarışı başladı.

(Sömürgecilik: Bir devletin, kendi sınırları dışındaki topraklarda egemenlik kurması, o toprakların yeraltı ve yer üstü kaynaklarına sahip olarak ekonomik ve siyasi çıkarlar elde etmesidir.)

Bu yarışta başlangıçta **Almanya ve İtalya**, siyasi birliklerini tamamlayamadıklarından, İngiltere'nin başlatmış olduğu Sanayi İnkılabı'na ayak uyduramadılar. **(Siyasi Birlik:** Devlet-Halk Bütünleşmesi)

1870-71 yıllarında Almanya ve İtalya'nın siyasi birliklerini tamamlamaları ile birlikte Sanayi İnkılabı içinde kendileri de yer almaya başladılar.

Bu durum, devletler arasındaki çıkar çatışmaları ile birlikte bloklaşmaya neden oldu. Tüm bu olanlar, Birinci Dünya Savaşının başlamasına neden oldu.

Savaşın Nedenleri

- Avrupalı Devletler arasında **Sömürgecilik Yarışı** ve devlet çıkarları üzerine kurulu **Ekonomik Rekabet.**
- Hammade ve Pazar Arayışı.
- Almanya ve İngiltere arasındaki **Ekonomik Rekabet / Çekişme.**
- Almanya ve Fransa arasında Alsas-Loren sorunu.
- Milliyetçilik Akımı.
- İttifak ve İtilaf Devletlerinin oluşması / **Bloklaşmalar**
- Avusturya-Macaristan ve Rusya'nın Balkanlardaki çıkar çatışmaları.
- Avusturya-Macaristan veliahdının Sırp bir milliyetçi tarafından öldürülmesi. / Bu sebep, Birinci Dünya Savaşının kıvılcımını başlatan olaydır.

Almanya ve İtalya Siyasi (Milli) birliklerini geç sağlamışlardı. (1870-71). Bundan dolayı sömürgeciliğe de geç başlamışlardı. Sömürgeciliğe başladıklarında dünya üzerinde elverişli sömürge alanları azalmıştı. Özellikle Almanya, İngiltere'nin elinde bulunan sömürge topraklarına saldırmaya başladı. Oysa İngiltere ve diğer Avrupa Devletleri sömürgelerini kaybetmek istemiyorlardı. Böylece Almanya-İngiltere rekabeti bu noktada başlamış oldu.

Almanya güçlü bir devlet olarak siyasi birliğini kurduktan sonra Fransa'nın elinde bulunan Alsas-Loren Bölgesi'ne (Alsas Loren Bölgesi: Değerli Kömür Yataklarına sahip bir bölge) göz dikti. Yapılan savaşla yeraltı kaynakları bakımından zengin olan bu bölgeyi Fransa'dan aldı. Bölgeyi Almanya'dan geri almak isteyen Fransa Almanya'ya karşı İngiltere ile ittifak kurmaya başladı.

Böylece devletler arasında bloklaşma başladı. Balkanlarda ise Milliyetçilik akımının etkileri görülüyordu. Rusya Panislavizm Politikası ile Balkanlarda egemenlik kurmak istiyordu.

(Panislavizm Politikası: Rusya'nın sıcak denizlere inmesi adına Balkanlara Yerleşme Politikası)

Bu durum Balkanlarda çıkarı olan Avusturya-Macaristan imparatorluğunun işine gelmiyordu.

Devletler arasındaki çıkar çatışmaları İttifak ve İtilaf Gruplarının doğmasına neden oldu.

**Savaşın Başlangıcında;
İtilaf Devletleri:
İngiltere,Fransa,Rusya**

**İttifak Devletleri:
Almanya,
Avusturya-Macaristan,İtalya**

Açıklama: İtalya daha sonra İtilaf Devletler Grubu'na geçmiştir.

Taraf Değiştiren tek devlet İtalya'dır.

Savaş Başlıyor

Avusturya-Macaristan İmparatorluğu veliahdı Saraybosna'yı ziyarete gelmişti. Burada Sırp bir öğrenci tarafından 28 Haziran 1914 yılında öldürüldü. Avusturya-Macaristan İmparatorluğu, bu suikasti bahane ederek Sırbistan'a savaş açtı. Rusya Sırbistan'ın yanında yer aldı. Fransızlar Rusya'yı destekledi. Almanya'da Avusturya-Macaristan imparatorluğu ile aynı grupta olduğundan Avusturya'nın yanında savaşa katıldı. Böylece savaş kısa zamanda Avrupa'ya ve tüm dünyaya yayıldı. Savaşın ilk yıllarında Almanya'nın içinde bulunduğu grup, birçok cephede başarı kazandı.

Osmanlı Devleti Savaşa Katılıyor

Osmanlı Devleti Balkan savaşlarından yeni çıktığı için perişan ve yoksuldu. Bundan dolayı I.Dünya Savaşı çıktığında tarafsızlığını ilan etti. Anlaşma Devletleri de (İngiltere Grubu) kendi çıkarları açısından bu fikri destekliyordu. Almanlar, Osmanlı İmparatorluğunun kendi saflarında savaşa girmesini istiyordu. Çünkü Osmanlı Devletinin yeni cepheler açmasıyla Almanya'nın üzerindeki savaş yükü azalacaktı. Çünkü Osmanlı Devletinin yönetimi İttihat ve Terakki Partisinin elindeydi. Bu partinin en güçlü ismi de Enver Paşa'ydı. Enver Paşa aşırı Alman hayranıydı. Aynı zamanda Osmanlı Devleti daha önce kaybettiği toprakları Almanya'nın yanında savaşa girerse tekrar geri alabilirdi (Savaşı Almanya'nın kazanacağı tahmin ediliyordu.) Bu nedenlerden Alman Heyeti ile Enver Paşa arasında gizli bir anlaşma imzalandı. Bu anlaşmaya göre Osmanlı Devleti Almanya'nın yanında savaşa katılacaktı. Akdeniz'de bulunan iki Alman Savaş Gemisi(**Goben-Breslaw**) İngiliz donanmasının önünden kaçarak İstanbul'a geldiler ve Osmanlı Devletine sığındılar. Osmanlı Devleti bu iki gemiyi satın aldığını söyledi. Daha sonra bu iki geminin isimlerini Yavuz ve Midilli olarak değiştirdi. Bu gemiler Enver Paşa'nın talimatıyla Karadeniz'e açılarak Rus limanlarını topa tuttu. Böylece Osmanlı Devleti de I.Dünya Savaşına katılmış oldu.

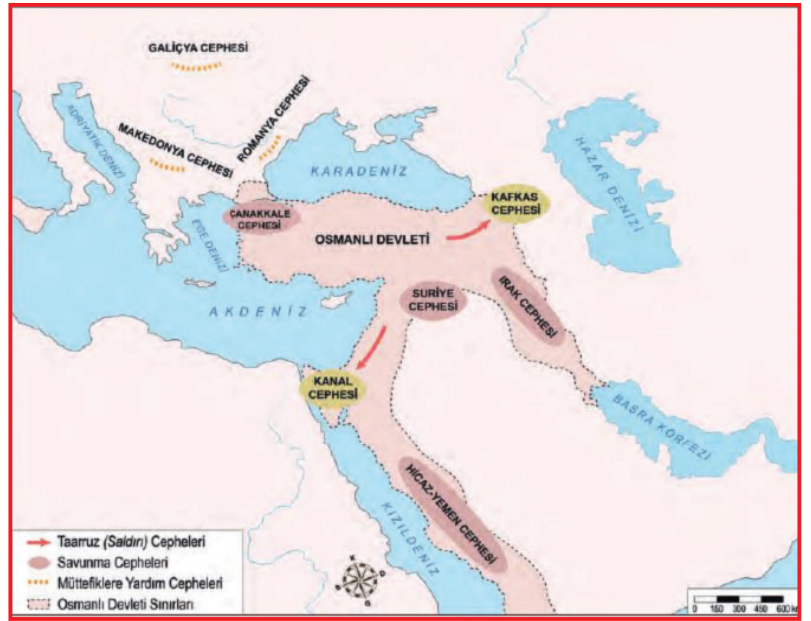
Kafkas Cephesi

Osmanlı Devletinin I.Dünya Savaşına girmesinden sonra açtığı ilk cephe. Enver Paşa komutasındaki Osmanlı ordusu Doğu Anadolu'da Ruslara karşı saldırıya geçti. Osmanlı Ordusu daha düşmanla karşılaşmadan salgın hastalık, açlık, soğuk gibi afetler yüzünden **Sarikamış**'ta büyük bir felakete uğradı.(1914) Ruslar bahar aylarında saldırıya geçerek Doğu Anadolu bölgesini işgal ettiler. Mustafa Kemal Çanakkale savaşlarından sonra Muş ve Bitlis'i düşman işgalinden kurtardı.(1916) 1917 yılında Rusya'da çıkan **Bolşevik (Kominizm) İhtilâli** Rusların bu bölgeleri kendiliğinden terk etmelerine neden oldu. Rusya **Birest Litovsk Anlaşması** 'yla I. Dünya Savaşından çekildi.(1918) Bu anlaşmayla Rusya daha önce aldığı Kars, Ardahan, Batum'u Osmanlı Devletine geri verdi. 1915 yılında Ermeni Çetelerin Türk köylerini basması ve katliamlara başlaması nedeniyle, Osmanlı Devleti kendi vatandaşlarının güvenliğini sağlamak için Anadolu'da yaşayan Ermenilerin Suriye bölgesine göç ettirilmesine karar verdi. Göç kanunu olarak bilinen **Tehcir (zorunlu göç)** Kanunu ile Anadolu'da yaşayan Ermeni'ler Suriye dolaylarına göç ettirilmiştir.

Osmanlı Devleti'nin Savaştığı Cepheleer

I.Dünya Savaşında Osmanlı Devleti

- **Kafkas, Çanakkale, Kanal, Suriye- Filistin, Irak, Hicaz-Yemen** Cepheleerinde İtilaf Devletlerine karşı savaştı.
- **Romanya, Galiçya ve Makedonya** Cepheleerinde müttefiklere (Almanya) yardım amacıyla savaştı.

Irak Cephesi: İngilizlerin Basra Körfezi'ne asker çıkarması ile bu cephe açılmıştır. İngilizlerin amacı Irak petrolerini ele geçirmektir. İngilizler Kutulamare'de durdu, pek çok İngiliz askeri esir alındı. Daha sonra takviye alan İngilizler Bağdat'ı alarak Kerkük'e kadar ulaştı.

Kanal (Süveyş) Cephesi

Almanların isteği üzerine açılmıştır. Cephenin açılma amacı, İngilizlerin uzak doğu sömürgeleriyle bağlantısını kesmek ve Mısır'da Osmanlı hâkimiyetini yeniden kurmaktır. Ancak istenilen gerçekleşmedi. İngilizlere karşı bazı başarılar elde edildi, bu kalıcı olmadı. İngilizler Sina Yarımadasını ele geçirip Suriye'ye kadar geldiler.

Suriye-Filistin Cephesi

Kanal cephesinde İngilizlere yenilen birliklerimiz Filistin'e sonrada Suriye'ye kadar geri çekildiler. Yıldırım orduları burada başarılı savunma savaşları yaptılar Zamanla kuzeye doğru çekilen Türk birlikleri Halep önlerinde İngilizleri durdurdular. Mustafa Kemal savaşın sonunda bu cephede görev almıştır.

Çanakkale Cephesi

İngiltere ve Fransa müttefikleri olan Rusya'ya gerekli askeri yardımı sağlamak için boğazlara hakim olmak istiyordu. (Baltık Denizini Alman denizaltıları kapatmıştı.

Rusya'ya yardım edilebilecek tek yol boğazlar kalmıştı. Aynı zamanda boğazların ele geçirilmesiyle İstanbul işgal edilecek, Osmanlı Devleti de savaş dışı kalacaktı. İtilaf Devletleri bu amaçlarla Çanakkale Cephesini açtılar. İngiliz ve Fransız gemileri Çanakkale Boğazına yığınak yaptılar. 18 Mart 1915'te teknik bakımdan üstün olan İtilaf Devletleri Boğazı geçmek amacıyla hareket ettiler. Fakat Türk Ordusunun olağanüstü savunmasıyla karşılaştılar ve pek çok kayıplar vererek geri çekildiler Bunun üzerine İtilaf Devletleri karadan İstanbul'a ulaşmak üzere Gelibolu'ya asker çıkardılar. İngiliz ve Fransız sömürgelerinden de birçok asker getirdiler. Tarihin en kanlı kara savaşları burada meydana geldi. Türk Askeri Conkbayırı, Anafartalar, Arıburnu bölgelerinde **Mustafa Kemal**'in önderliğinde başarılı savunma savaşları yaparak tarihe "**Çanakkale Geçilmez**" diye yazdırdı.

Çanakkale Savaşı'nın Sonuçları

- Çanakkale Cephesinde yenilgiye uğrayan İtilaf Devletleri dünyada prestij kaybettiler.
- I.Dünya Savaşının uzamasına neden oldu. (Cephelerin çoğalmasıyla savaş geniş alanlara yayıldığı için, ister istemez savaşın süresi de uzamıştır.)
- İtilaf Devletlerinin yardımı Rusya'ya ulaşmadığı için Rus ekonomisi iyice bozuldu. Rusya'da çarlık rejimi yıkılarak yerine Bolşevik rejim kuruldu ve Ruslar I.Dünya Savaşından çekildi.
- Bulgaristan Almanya'nın(İttifak Devletleri) yanında savaşa katıldı.
- Çanakkale Savaşları Milli Mücadele ruhunun başlangıcı oldu.
- Mustafa Kemal'in milli mücadelede önder olmasında Çanakkale Savaşlarının büyük rolü vardır.

Hicaz-Yemen Cephesi: Kutsal toprakları (Mekke ve Medine) korumak için bu cephede savaştık. İngilizler Arap Yarımadasını işgal etmek için Yemen'e asker çıkardılar. Ayrıca Hicaz Emiri Şerif Hüseyin'e çok miktarda para yardımı yaptılar. Türk ordusu İngiliz ve Araplara karşı mücadele ettiyse de başarılı olmadı. İngilizler Yemen'i alarak Hicaz'a tamamen hâkim oldular.

Galiçya-Romanya-Makedonya Cephesi

Osmanlı Devleti bu cephelerde Ortaklarına (Bulgaristan, Avusturya-Macaristan) yardım etmek amacıyla savaştı.

Mustafa Kemal'in
I. Dünya Savaşı'nda
Savaştığı Cepheler

Çanakkale
Kafkas
Suriye

Cephelerde Savaşılan
Düşmanlar

Çanakkale:
İngiltere ve Fransa

Kafkas:
Rusya

Suriye-Filistin, Kanal, Irak,
Hicaz-Yemen:
İngiltere

Savaş Sona Eriyor

1917 yılında Rusya'nın savaştan çekilmesi üzerine İttifak Devletleri İtilaf Devletlerine karşı üstünlük kurmuşlardı. Ancak bu durum uzun sürmedi. Almanya'nın ABD Ticaret Gemisini batırması sonrasında Amerika Birleşik Devletleri İtilaf Devletlerinin yanında savaşa girdi. Amerikan birlikleri o zamana kadar hiç savaşa katılmamıştı. Almanya güçlü, dinamik olan Amerikan orduları karşısında tutunamadı. İngiliz, Fransız ve ABD birliklerinden oluşan güçlü itilaf kuvvetleri Batı Cephesinde Almanya'yı çökerttiler. Diğer cephelerde de Almanya'nın başarısızlıkları artmaya başlamıştı. Böylece savaşın sonunda İttifak Devletleri savaşı kaybettiklerini belirterek (yenilerek) yenen devletlerle ateşkes anlaşmasını imzaladılar. Osmanlı Devleti de Birinci Dünya Savaşı uzayınca asker ve malzeme yetersizliği yüzünden zor durumda kaldı. Bulgaristan'ın savaştan çekilmesiyle Osmanlı'nın Avusturya ve Almanya ile bağlantısı kesildi. Osmanlı yönetimi Wilson Prensipleri'nin uygulanacağını düşündü. Bu yüzden ateşkes istemek zorunda kaldı. İtilaf devletleri ile Mondros Ateşkes Antlaşması imzalandı.

MONDROS ATEŞKES ANTLAŞMASI

MADDE	YORUM
Çanakkale ve İstanbul boğazları açılacak ve bu yerdeki istihkâmlar, İtilaf Devletleri tarafından işgal edilecektir. (1. Madde) (İstihkam: Savaşta savunma amaçlı yapılan yerler)	<ul style="list-style-type: none"> ❖ İstanbul ve Anadolu arasındaki bağlantı kesilmiştir. ❖ İstanbul'un güvenliği tehlikeye girmiştir.
Sınırların korunması ve iç güvenliğin sağlanması için bırakılacak bir miktar kuvvet dışında Osmanlı ordusu derhal terhis edilecektir. (5. Madde) (Terhis: Askerlik süresinin bitmesi)	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Osmanlının savunma gücü ortadan kaldırılmıştır. ❖ İtilaf Devletleri, Anadolu'yu işgal etmelerini engelleyecek güçleri ortadan kaldırmayı amaçlamışlardır.
İtilaf devletleri, güvenliklerini tehdit edecek bir durumda, istedikleri herhangi bir stratejik noktayı işgal edebilecekler. (7. madde)	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Antlaşmanın en ağır maddesidir. İtilaf Devletleri Anadolu'da istedikleri yerleri işgal edebilmek için hukuki bir dayanak elde etmişlerdir. ❖ <u>Anadolu'nun tamamı işgale açık hale gelmiştir.</u>
İtilaf devletleri, Osmanlı demiryollarından istifade edecek ve Osmanlı ticaret gemileri İtilaf Devletlerinin hizmetinde bulundurulacaktır. (8. Madde)	<ul style="list-style-type: none"> ❖ İtilaf Devletleri Osmanlı Devletinin ulaşım ve ekonomik imkânlarını kendi çıkarları doğrultusunda kullanmak istemişlerdir.
Toros tünelleri İtilaf devletleri tarafından işgal edilecektir. (10. Madde)	<ul style="list-style-type: none"> ❖ İtilaf devletleri önemli geçit yerlerini kontrol ederek Osmanlı ülkesindeki ulaşımı denetim altına almak istemişlerdir.
Hükümet haberleşmesi dışında telsiz, telgraf ve kabloların denetimi İtilaf Devletlerinin denetimine geçecektir. (12. Madde)	<ul style="list-style-type: none"> ❖ İtilaf devletleri ulaşım ve haberleşme hatlarını kontrol ederek işgallerin diğer bölgelerde duyulmasını ve Türk halkının organize olarak işgaller karşı koymasını engellemek istemişlerdir.
Doğudaki Altı vilayette (Erzurum, Van, Diyarbakır, Elazığ, Sivas, Bitlis) bir karışıklık çıkması halinde, İtilaf devletleri, bu vilayetlerden herhangi bir kısmını işgal edebilecekler. (24. madde)	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Bu madde ile Doğu Anadolu'da bir <u>Ermeni Devleti</u> kurulması amaçlanmıştır.

- ❖ Ateşkes antlaşması her türlü yoruma açık olarak hazırlanmıştır. İtilaf devletleri bu sayede antlaşmayı istedikleri gibi uygulayacaklardır.
- ❖ Kayıtsız Şartsız teslim belgesi olan Mondros ateşkesiyle Osmanlı Devleti fiilen sona ermiştir.
- ❖ Anadolu toprakları işgale açık hale gelmiştir.
- ❖ En tehlikeli maddeleri 7 ve 24. Maddedir.

Mondros Ateşkes Antlaşması ile **Osmanlı Devleti fiilen** sona ermiştir.

MONDROS ATEŞKES ANTLAŞMASI İŞGAL HARİTASI

Mondros Ateşkes Antlaşması İle İlgili Tutumlar

İstanbul Hükümeti

İşgalleri kolaylaştırmak için elinden geleni yaptı. Hatta Anadolu'ya nasihat heyetleri göndererek işgallerin geçici olduğunu ve karşı konulmaması gerektiği konusunda halkı ikna etmeye çalıştı. (Teslimiyetçi)

Mustafa Kemal

Mondros'un maddelerinin her türlü yoruma açık olduğunu, İstanbul'a çektiği telgrafta antlaşma maddelerinin yanlış uygulanabileceğini, ordunun terhis edilmemesi gerektiğini söyledi, emrindeki yedinci orduyu dağıtarak genelkurmay emrine girdi.

Halkın tutumu

İşgaller tepki ile karşılandı. Yunanlıların İzmir'i işgali üzerine bütün yurttan protesto mitingleri düzenlendi.

Wilson İlkeleri

ABD Başkanı Wilson (Vilson), savaşın sonlarına doğru bir bildiri yayınladı. Wilson İlkeleri olarak tarihe geçen ve İtilaf Devletleri tarafından da kabul edilen bu bildiri şu hususlar dile getirildi.

- Yenilen devletlerden savaş tazminatı ve toprak alınmayacak.
- Devletler arasında gizli antlaşmalar yapılmayacak.
- Devletler arası ekonomik engeller kaldırılacak.
- Uluslararası anlaşmazlıkları barış yolu ile çözmek için uluslararası bir teşkilat kurulacak.
- Osmanlı Devleti'nin Türklerin çoğunlukta olduğu bölgelerine kesin egemenlik hakkı tanınacak;
- Türk olmayan milletlere de kendi kendini yönetme hakkı verilecek.
- Çanakkale Boğazı sürekli olarak bütün devletlerin gemilerine açık olacak.

Amiral Bristol Raporu

Bristol raporunda İzmir'de Türklerin çoğunlukta olduğunu, katliamları Yunanlıların yaptığını belirtmiştir.

Batı Anadolu'daki işgallerin haksızlığı ilk kez uluslar arası bir raporda belirtilmiştir.

Paris Barış Konferansı (18 Ocak 1919)

Amaç: Yenilen devletlerle imzalanacak barış antlaşmalarının şartlarını belirlemektir.

Konferansın konusu:

- 1- Avrupa haritasını yeniden çizmek.
- 2- Osmanlı topraklarının yeniden paylaşım planını yapmak.

Alınan kararlar:

- İtalya'ya vad edilen İzmir ve çevresi Yunanistan'a verildi.
- Milletler Cemiyeti'nin kurulmasına karar verildi.
- Wilson ilkelerindeki galip devletlerin toprak alamayacağı ilkesi sebebiyle "Manda ve Himaye" adlı yeni bir sistem ortaya çıktı.

İzmir'in İşgali (15 Mayıs 1919)

İzmir ve çevresi 1.Dünya Savaşı sırasında İtalya'ya verilmişti. Fakat İngiltere Paris Barış Konferansı'nda karar değiştirerek Batı Anadolu'da güçlü bir İtalya endişesi nedeni ile İzmir ve çevresini Yunanistan'a verdi. 15 Mayıs 1919'da Megala İdea'yı (Büyük Amaç) gerçekleştirmek isteyen Yunanistan İzmir'i işgal ettiler. İzmir'in işgali Kurtuluş Savaşı'nın başlamasına ve Kuva-yı Milliye'nin kurulmasına sebep olmuştur.

KUVA-YI MİLLİYE ÖZELLİKLERİ

- Tamamen halk tarafından oluşturulan gönüllü kuruluşlardır
- Aralarında birlik yoktu. Herkes kendi bölgesini korumaya çalışıyordu.
- Düşmanı durduramamış, ancak yavaşlatarak düzenli ordunun kurulmasına zaman kazandırmışlardır.
- Yaş, cinsiyet ayrımı yoktur.
- Bütün ihtiyaçları halktan karşılamışlardır.
- Bazen keyfi uygulamaları da olmuştur.

KUVA-YI MİLLİYE

Mondros Ateşkes Antlaşması ile başlayan işgallere Osmanlı Devleti'nin sessiz kalması üzerine Türk milletinin bağımsız yaşama ve vatanseverlik duygusundan ortaya çıkan direniş örgütlerine Kuva-yı Milliye denilir. Düşmana karşı düzensiz silahlı mücadele için kurulan birliklerdir. Düşmana karşı ilk direniş Güney Cephesi'nde Dört Yol'da Fransızlara ikinci direniş İzmir'de Yunanlılara karşı yapılmıştır. **(Hasan Tahsin)**

CEMİYETLER

Milli Cemiyetler (Yararlı Cemiyetler)

Cemiyet	Amacı
Vilayet-i Şarkıye Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti	Doğu Anadolu'nun Ermenilere verilmesini önlemek için kurulmuştur.
Anadolu Kadınları Müdafaa-i Vatan Cemiyeti	Kadınların milli mücadeleye katılımını sağlamak, kampanyalar düzenleyerek ordunun ihtiyacını karşılamak amacıyla Sivas'ta kurulmuştur.
İzmir Müdafaa-i Hukuk ve Reddi İlhak Cemiyetleri	İzmir ve çevresinin Yunanlılara verilmesini engellemek için kurulmuştur.
Trakya-Paşaeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti	Mavri Mira'ya karşı kurulmuştur. Trakya'nın Yunanistan'a verilmesini önlemek amacıyla kurulmuştur.
Trabzon Muhafaza-i Hukuk-u Milliye Cemiyeti	Karadeniz'de Pontus Rum Devleti'nin kurulmasını engellemek için kurulmuştur.
Kilikyalılar Cemiyeti	Adana ve çevresinin işgalini önlemek için kurulmuştur.
Milli Kongre Cemiyeti	Türk halkına yapılan haksızlıkları basın, yayın yoluyla dünyaya duyurmak amacıyla kurulmuştur. Silahlı mücadele yoktur.

Milli Cemiyetlerin Ortak Özellikleri

- 1- Bölgesel cemiyetlerdir.
- 2- Milli direniş bilincini uyarmıştır.
- 3- Birbirinden bağımsızdırlar.
- 4- Kuva-yı Milliye hareketinin ortaya çıkmasını sağlamıştır.

NOT

Bu cemiyetler Mustafa Kemal tarafından **Sivas Kongresi**'nde Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti adıyla birleştirilmiştir.

Türklerin Kurduğu Zararlı Cemiyetler (Milli Varlığa Düşman Cemiyetler)

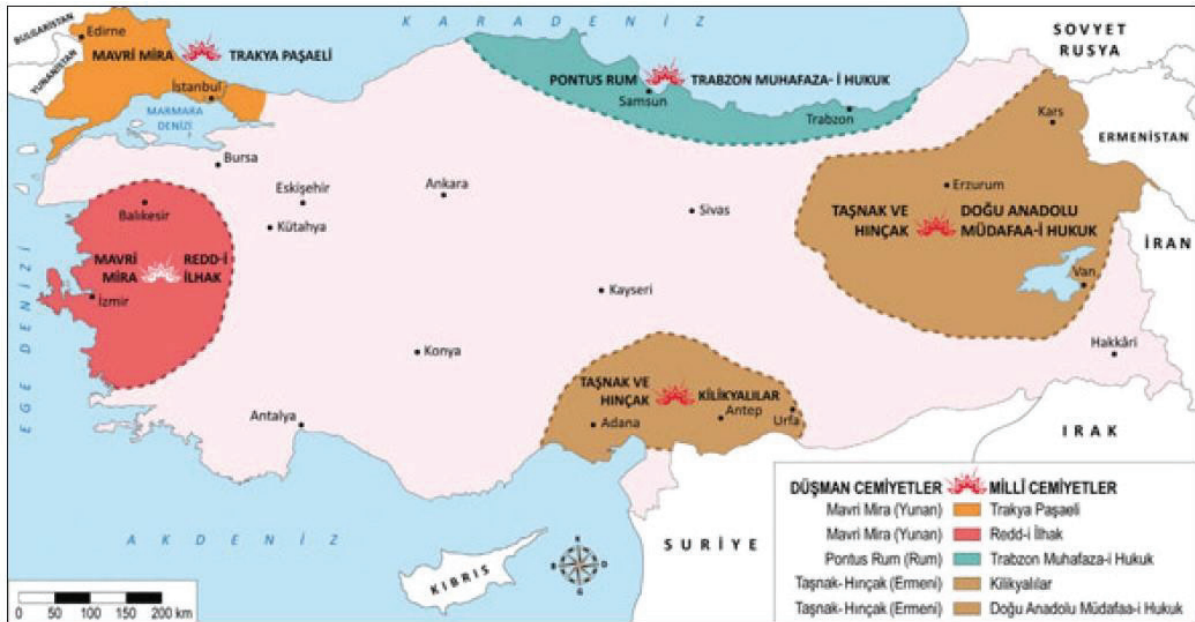
Cemiyet	Amacı
Kürt Teali Cemiyeti	Bir Kürt devleti kurmayı amaçlamışlardır.
Hürriyet ve İtilaf Fırkası	İttihat ve Terakki partisinin yerine kurulmuştur. Milli mücadeleye karşı çıkmışlardır.
İngiliz Muhipleri Cemiyeti	İngiliz mandasını istemişlerdir.
İslam Teali Cemiyeti	Kurtuluşu padişah ve halifeye bağlılıkta gören cemiyettir.
Sulh ve Selameti-i Osmaniye Cemiyeti	Ülkenin kurtuluşunun padişah ve halifeye bağlılıkta olduğuna inanan cemiyettir.
Wilson Prensipleri Cemiyeti	ABD mandasını istemişlerdir.

*Milli Varlığına Düşman Cemiyetler. Bu cemiyetler itilaf devletleri tarafından desteklenmişler ve Kurtuluş Savaşı'na karşı çıkmışlardır.

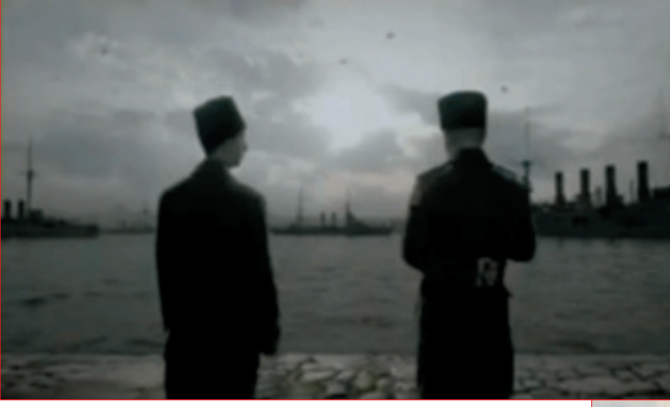
Azınlıkların Kurduğu Zararlı Cemiyetler

Cemiyet	Amacı
Mavri Mira Cemiyeti	Bizans'ı yeniden canlandırmak için İstanbul'da Rumlar tarafından kurulmuştur.
Pontus-Rum Cemiyeti	İnebolu'dan Batum'a kadar tüm Karadeniz sahilinde Pontus-Rum devleti kurmayı amaçlamıştır.
Etnik-i Eteryay	Mavri Mira ve Rum Pontus cemiyeti ile ortak çalışmıştır.
Hınçak ve Taşnak	Doğu Anadolu'da Ermeni devleti kurmaya çalışmışlardır.

* Ülkedeki Rum, Ermeni gibi azınlıkların kurduğu cemiyetlerdir. Bunlar itilaf Devletlerinden destek almışlardır.

MİLLİ BİLİNCİN UYANDIRILMASI

Samsun'a Çıkış (9. Ordu Müfettişliği) 19 Mayıs 1919

İstanbul Hükümeti Rumlarla Türkler arasındaki olayları incelemek için Mustafa Kemal'in 9. Ordu Müfettişi olarak Samsun'a gönderdi. Mustafa Kemal'in amacı, Anadolu'ya geçip milli mücadeleyi başlatmaktır.

Mondros'tan sonra askeri görevi sona eren Mustafa Kemal 13 Kasım 1918'de İstanbul'a geldi. İtilaf devletlerinin donanmasını görünce yaverine dönerek "Geldikleri Gibi Giderler" dedi. (Bu cümle Mustafa Kemal'in ileri görüşlüğünü göstermektedir)

Havza Genelgesi

Mustafa Kemal Havza'da İzmir'in işgalini Anadolu'ya duyurmak ve milli bilincin uyanmasını sağlamak amacıyla tüm askeri ve sivil yetkililere genelge gönderdi.

- Bu genelgede;
• Halk işgallere karşı protestoya davet edildi.
- Mitingler düzenlenmesi ancak taşkınlık yapılmaması istendi.

Havza Genelgesi'nin Önemi

- Bu genelge, Milli Mücadele döneminde yayınlanan işgale karşı çıkan ilk ulusal-millî belgedir.
- Genelgenin hemen ardından mitingler düzenlendi. Halkın mitinglere katılması, halkın bu genelge vasıtasıyla yapılan çağrıya olumlu cevap verdiğini göstermektedir.
- Ulusal birlik ve beraberlik yolunda önemli adımlar atıldı.
- Bu genelgenin ardından M. Kemal geri çağrılmış ancak o buna uymamıştır.

Amasya Genelgesi

Mustafa Kemal, Ali Fuat Cebesoy, Refet Bele, Rauf Orbay imzalamış, Kazım Karabekir ile Cemal Paşa'nın da onayı alınmıştır. Bundaki amaç Milli Mücadeleyi bireysellikten çıkarıp halkın isteği haline getirmektir. Birlikteliği ortaya koymaktır.

Amasya Genelgesinin Önemi

- Kurtuluş Savaşı'nın amacı yöntemi ve gerekçesi belirtmiştir.
- Kurtuluş Savaşı için atılan ilk önemli adımdır.
- İlk defa millet egemenliğinden bahsedilmiştir.
- İlk defa İstanbul Hükümeti'nin görevini yapamadığından ve milli bir kurulun varlığından bahsedilmiştir.

Amasya Genelgesinin Maddeleri

Madde	Yorum
Vatanın bütünlüğü, milletin istiklali tehlikededir.	Bu madde ile Kurtuluş Savaşı'nın gerekçesi açıklanmıştır.
İstanbul Hükümeti üzerine aldığı görevi yerine getirememektir.	İstanbul Hükümetine duyulan güvensizlik ortaya konulmuş Kurtuluş Savaşı'nın gerekçesi açıklanmıştır.
Milletin bağımsızlığını yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır.	Bu madde ile Kurtuluş Savaşı'nın yöntemi ve amacı açıklanmıştır. İlk kez Milli Egemenlikten bahsedilmiştir. Mücadelenin "Millet" çe yapılacağı vurgusu ortaya konmuştur.
Milletin sesini duyurmak için milli bir kurul kurulmalıdır.	İlk kez "Milli Bir Heyet" ten söz edilmiştir.
Sivas'ta milli bir kongre toplanmalıdır. Temsilciler kimliklerini gizleyerek Sivas'a gelecektir.	Milli Mücadele için "Teşkilatlanmak" adına somut bir adım atılmıştır.
Askeri birlikler ve sivil örgütler dağıtılmayacak, silahlar İtilaf Devletleri'ne teslim edilmeyecektir.	İşgale karşı silahlı direniş yapılacağına mesajı verilmiştir.
Sivas Kongresi'ne yönelik bütün faaliyetler İstanbul Hükümeti ve İtilaf Devletlerinden gizli olarak yürütülecektir.	İstanbul Hükümeti'nin ve itilaf devletlerinin Sivas kongresini engellemeye yönelik faaliyetlerine karşı önlem alınmıştır.

***Mustafa Kemal Amasya Genelgesi'nden sonra Erzurum Kongresi'nden önce askerlik mesleğinden istifa etmiştir.**
(7-8 Temmuz 1919)

Erzurum Kongresi

Kongreyi Doğu Anadolu Müdafa-i Hukuk ve Trabzon Muhafaza-i Hukuk Cemiyeti düzenlemiştir. Amaç, Mondros Ateşkes Antlaşması'nın 24.Maddesine göre Doğu Anadolu'nun Ermenilere verilmesini önlemektir.

Erzurum Kongresi Maddeleri

Madde	Yorum
Vatan bir bütündür, parçalanamaz.	Bu madde kongreyi bölgesellikten çıkarmış, ulusal hale getirmiştir. Ayrıca, vatanın bir bütün olarak savunulacağı belirtilmiştir.
Vatanın bağımsızlığını İstanbul Hükümeti yapamazsa geçici bir hükümet kurulacaktır.	Bu madde ile İstanbul Hükümeti'nin teslimiyetçi politikalarına karşı çıkmıştır. İstanbul Hükümeti'ne karşı Anadolu'da yeni bir hükümet kurulacağı ilk kez ifade edilmiştir.
Her türlü işgale karşı bütün milletçe karşı koyulacaktır.	İşgallere karşı direniş hareketlerinin birleştirilmesi amaçlanmıştır.
Kuva -yı Milliye'yi etkin, Milli İrade'yi hakim kılmak esastır.	Milli Egemenliğin koşulsuz olarak gerçekleşeceği hakkında ilk kez karar alınmıştır. Bu durum, Cumhuriyete doğru yönelişin olduğunu ortaya koymaktadır.
Mebusan Meclisi yeniden açılmalıdır.	Meclisin açılarak hükümet işlerini denetim altına alması amaçlanmıştır.
Ulusal irade ve ulusal güçler padişahlık ve halifelik makamını kurtaracaktır.	Milli Egemenliğe ters böyle bir kararın alınma sebebi ortamın hazır olmamasıdır. (Halifelik makamına dokunulmayarak onun siyasî ve dini gücünden yararlanılmak istenilmiştir.
Manda ve himaye kabul edilemez.	Koşulsuz bağımsızlık amaçlanmıştır. İlk kez manda himaye ret edilmiştir.
Hıristiyan unsurlara siyasi egemenliğimizi ve sosyal dengemizi bozacak ayrıcalıklardan verilemez.	Azınlık Hakları ilk kez bir kongrede yer aldı. Milliyetçilik düşüncesinin etkili olduğu bu madde ile tam bağımsızlık hedeflenmiştir.

Erzurum Kongresi Önemi

- Toplanış amacı bakımından bölgesel, alınan kararlar bakımından milli(ulusal) bir kongredir.
- İlk kez milli sınırlardan bahsedildi ve Milli Egemenliğin koşulsuz bir şekilde gerçekleşmesine karar verildi.
- Doğu illerini temsilen, 9 kişiden oluşan temsil heyeti seçildi. Başkanı Mustafa Kemal oldu.
- İlk kez manda ve azınlıklar konusu ele alınmıştır.
- Doğu Anadolu'daki yararlı direniş hareketleri birleştirilmiş bu da bütün yurttaki direnişin birleşmesi yolunda ilk adım olmuştur.
- Kongreden önce görevinden alınan Mustafa Kemal kongreden milli mücadelenin lideri olarak çıkmıştır.

Sivas Kongresi

- Elazığ Valisi Ali Galip, İstanbul Hükümeti tarafından kongreyi basmakla görevlendirildi.
- İtilâf devletleri toplanma halinde Sivas'ı işgal edeceklerini duyurdular.
- Bütün bu engellemelere rağmen kongre 38 delegenin katılımıyla toplandı.
- Erzurum Kongresi kararları ufak değişiklikler ile kabul edildi.
- Manda ve himaye kesin olarak reddedildi.
- Milli cemiyetler, "Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti" adıyla birleştirildi.
- Temsil Heyeti sayısı 9'dan 15'e çıkarıldı.
- İlk defa İstanbul Hükümeti'nin görevini yapamadığından ve milli bir kurulun varlığından bahsedilmiştir.

Sivas Kongresinin Önemi

- Toplanış amacı ve aldığı kararlar bakımından ulusaldır.
- Manda ve himaye kesin olarak reddedilmiştir.
- Milli cemiyetler "Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti" adıyla birleştirilerek milli mücadelenin tek merkezden yönetilmesi amaçlanmıştır.
- İrade-i Milliye adıyla Sivas Kongresi kararlarını duyurmak için gazete çıkarıldı.
- Ali Fuat Paşa, Batı Cephesi Komutanlığına atandı, bu durum temsil heyetinin hükümet gibi yürütme yetkisini kullandığını gösterir.

Sivas Kongresinin Sonuçları

- Damat Ferit Paşa Hükümeti, kongrenin toplanmasını engelleyemediği (Başarısızlık) için istifa etti.
- İstanbul ile her türlü bağlantılar kesildi.
- Temsil Heyeti, Anadolu'nun Milli Mücadele yönetiminde tek yetkili organ oldu.
- Sivas Kongresi milletin arzusu ile toplanmış milli bir kongredir.
- İstanbul Hükümeti ve İtilaf Devletlerinin Mustafa Kemal ve arkadaşlarını engelleme çabaları sonuçsuz kaldı.
- Temsil Heyeti'nin ileride yapacağı Amasya Görüşmeleri için zemin hazırlamıştır.

Amasya Görüşmeleri

Ali Rıza Paşa, İstanbul Hükümeti adına temsilci olarak Bahriye Nazırı Salih Paşa'yı Mustafa Kemal ile görüşmek üzere Amasya'ya gönderdi.

Mustafa Kemal, Salih Paşa, R.Orbay ve Bekir Sami Bey Amasya Protokolü'nü (Görüşmeleri) imzaladılar.

İmzalanan Protokole Göre;

- İşgallere karşı konulacak
- Temsil Heyeti'ne danışılmadan barış görüşmeleri yapılmayacak.
- İstanbul Hükümeti, Temsil Heyeti'ni, Anadolu ve Rumeli Müdafa-i Hukuk Cemiyeti'ni ve Sivas Kongresi kararlarını resmen tanıyacaktı.
- Mebusan Meclisi İstanbul dışında bir yerde toplanacaktır. (M. Kemal İtilaf Devletleri nedeniyle İstanbul'da açılacak meclisin rahat çalışamayacağına inanıyordu.)
- Seçimler serbest şekilde yapılacaktır.
- Azınlıklara siyasî, sosyal ve ekonomik dengeleri bozucu ayrıcalıklar tanınmamalıdır.

Amasya Görüşmesinin Önemi

Amasya Görüşmeleri ile İstanbul Hükümeti, Temsil Heyetini, Erzurum ve Sivas kongrelerinde alınan kararları resmen tanımıştır.

NOT

Amasya Protokolü, Bahriye Nazırı Salih Paşa tarafından İstanbul Hükümeti'ne sunulmuş ancak kabul edilmemiştir.

Sadece Mebusan Meclisi'nin açılması konusunda görüş birliğine varılmıştır.

O da, İstanbul'da açılması koşuluyla kabul edilmiştir.

Mustafa Kemal Ve Temsil Heyeti'nin Ankara'ya Gelişi Neden Ankara?

- Batı Cephesi'ne yakın olması.
- İstanbul'a yakın olması.
- Ankara'nın işgal edilmemiş olması.
- Demiryolu ve karayolunun kesişim noktasında olması.
- Şehrin güvenli konumda olması.
- Ankaralıların milli mücadeleye destek vermesi.

Son Osmanlı Mebusan Meclisi'nin Açılması ve Misak-ı Milli'nin Kabulü

- Mebusan Meclisi'nin açılması için tüm Anadolu'da seçimler yapılmıştır.
- M. Kemal de seçimlere katıldı ve Erzurum'dan milletvekili seçildi. Yalnız, İstanbul Hükümeti'nin kendisi ile ilgili olarak aldığı kararlar ve İstanbul'da İtilaf Devletleri'nin varlığından dolayı (Tutuklanma Gerekçesi) İstanbul'a gitmedi.
- Mebusan Meclisi Osmanlı'nın İtilaf devletleri ile yapacağı barış şartlarının Türk halkının kabul edileceği şekilde ortaya koymak için toplanmıştır.

Misak-ı Milli Kararlar

Madde	Yorum
Mondros Ateşkes Antlaşması imzalandığında işgal edilmemiş yerler Türk yurdu sayıldı.	Türk yurdunun sınırları çizilmiştir. Ulusal sınırlarımız ilk kez net bir şekilde tanımlanmış oldu
Ülkemizdeki azınlıklara, dışarıdaki Türkler kadar haklar verilmelidir (Eşitlik)	Azınlık hakları gerekçe gösterilerek içişlerimize karışılmasını önlemeye ve toprak bütünlüğümüzü korumaya yöneliktir
Başta Saltanat ve hilafetin merkezi İstanbul olmak üzere Boğazlar ve diğer topraklarımızdaki işgaller derhal sonlandırılmalıdır	Siyasi anlamda tam bağımsızlık istediğimizin bir göstergesidir.
Kapitülasyonlar kaldırılmalıdır.	Ekonomik bağımsızlığımızı sağlamak için kapitülasyonların kaldırılması talebi açıkça gündeme getirilmiş oldu.
Bu kararlar kabul edildiği takdirde Boğazların Dünya ticaretine açılacaktır	İtilaf Devletleri'nin barış için üzerine düşenleri yaptığı takdirde, üzerimize düşen görevleri yapabileceğimiz belirtilmiş oldu
Kars, Ardahan, Batum, Batı Trakya ve Arapların yaşadığı bölgelerde halk oylaması yapılacaktır.	Referandum uygulaması sorunların çözümü için barışçı yöntemlerden yana olduğumuzu gösterir.

Misak-ı Milli'nin Önemi

- Erzurum ve Sivas Kongresi kararlarının Meclis-i Mebusan tarafından onaylanması, milletvekillerinin milli mücadeleyi benimsediklerini gösterir.
- İtilaf Devletleri, kendi kontrollerinde İstanbul'da açılan Osmanlı Mebusan Meclisi tarafından Misak-ı Milli Kararlarının kabulüne kızdılar ve 16 Mart 1920'de İstanbul'u işgal ederek meclisi dağıttılar. Bazı milletvekilleriyle tutuklanıp Malta'ya sürüldü.
- İtilaf Devletleri meclisi dağıtarak Milli İradeyi hiçe saymışlardır.
- İstanbul'un işgali M. Kemal'i haklı çıkarmıştır.
- Çünkü o İstanbul'un güvenli olmadığını söylemiş, meclisin İstanbul dışında toplanmasını istemiştir. (İleri Görüşlülüğünü Gösterir)
- İstanbul'un işgali, TBMM'nin Açılması Süreci'ni hızlandırmıştır.

TBMM'nin Açılması (23 Nisan 1920)

Mustafa Kemal İstanbul'un resmen işgalinden sonra bir genelge yayınlarak Ankara'da olağanüstü yetkilere sahip bir meclisin toplanacağını belirtti. Mecliste halkı temsil etmek için her ilden en az 5 delegenin seçilerek 15 gün içerisinde Ankara'ya gelmelerini istedi. Meclis ilk oturumunu 23 Nisan 1920 tarihinde yaptı. Olağanüstü yetkilere sahip olan TBMM kurucu meclis özelliği göstermektedir.

TBMM'de Alınan Kararlar

Karar	Yorum
TBMM'nin üstünde hiçbir güç yoktur.	Milletin üstünlüğü belirtilmiş ve millet egemenliğine dayalı bir yönetim benimsenmiştir. Bu yönetime İstanbul'daki Saltanat ve İstanbul Hükümeti'nin etki edemeyeceği vurgulanmıştır.
Padişah ve halife içinde bulunduğu zor durumdan kurtulduğu zaman, meclisin belirleyeceği kanuni esaslara göre uygun olan durumunu alacaktır.	Meclis içerisinde fikir ayrılığı yaşamamak ve saltanat yanlılarını küstürmemek için böyle bir karar alınmıştır.
Hükümet kurmak gereklidir. Geçici kaydıyla da olsa bir hükümet reisi ya da padişah vekili atamak doğru değildir.	Ankara'da kurulacak olan meclisin Milli Mücadele adına tek yetkili kurum olduğu belli ediliyor.
TBMM, Yasama ve Yürütme Yetkilerine sahiptir.	Güçlerbirliği ilkesinin uygulanacağı ifade ediliyor.
Meclisten seçilecek bir heyet, hükümet işlerini yürütecektir. Meclis başkanı hükümetin de başkanıdır.	Meclis hükümet sisteminin uygulanacağı söylenmektedir.

İlk TBMM'nin Özellikleri

- İşgallere karşı oluşan direnişi tek bir çatı altında toplayan TBMM, Milli Egemenliği gerçekleştirmiştir.
- TBMM "Güçler Birliği İlkesini" benimsemiştir. Bu sebeple Olağanüstü Meclis denilir.
- Kurtuluş Savaşı'nı yönettiği için bu meclis, "**Savaş Meclisi**" yeni yasalar çıkardığı için de "**Kurucu Meclis**" olarak ta adlandırılır.
- TBMM'nin açılmasıyla "Temsil Heyeti" nin görevi bitmiştir.
- Yaptığı ilk ve tek inkılap hareketi, 1922 yılında Saltanatın Kaldırılması'dır.

TBMM'ye Karşı Çıkan Ayaklanmalar

Büyük Millet Meclisine Karşı Çıkarılan Ayaklanmalar			
Osmanlı Hükûmeti Tarafından Çıkarılan Ayaklanmalar	Osmanlı Hükûmeti ve İtilaf Devletleri İş Birliğiyle Çıkarılan Ayaklanmalar	Kuvâ-yı Millîye Liderlerinin Çıkardığı Ayaklanmalar	Azınlıklar Tarafından Çıkarılan Ayaklanmalar
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ahmet Anzavur Ayaklanması ▪ Kuvâ-yı İnzibatiye (Hilafet Ordusu) Ayaklanması 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bolu, Düzce, Hendek, Adapazarı Ayaklanmaları ▪ Çopur Musa Ayaklanması ▪ Delibaş Mehmet Ayaklanması ▪ Çapanoğlu Ayaklanması ▪ Milli Aşireti Ayaklanması 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ethem Ayaklanması ▪ Demirci Mehmet Efe Ayaklanması 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pontus (Rum) Ayaklanması ▪ Ermeni Ayaklanması

Ayaklanmalara Karşı TBMM'nin Aldığı Önlemler

- **Hıyanet-i Vataniye Kanunu** (Vatana ihanet kanunu) çıkarıldı.
- Hıyanet-i Vataniye kanununa uymayanları cezalandırmak için **İstiklal Mahkemeleri** kuruldu. (Bu durum TBMM'nin yargı yetkisini kullandığını gösterir.)
- İtilaf devletlerinin ve İstanbul Hükümeti'nin halkı yanlış yönlendirmemesi için **Anadolu Ajansı** kuruldu.
- Ankara müftüsü Rıfat Börekçiden karşı **fetva** alındı.
- İstanbul Hükümeti ile bütün ilişkiler kesildi.

Sevr Antlaşması (10 Ağustos 1920)

-Ölüm Fermanı-

İtilaf Devletleri Osmanlı Devletini aralarında paylaşma konusunda anlaşamadıkları için Osmanlı ile yapılacak anlaşma gecikti. İstanbul Hükümeti, ağır şartlar içeren anlaşmayı onaylamakta yavaş ve isteksiz davranınca İtilaf Devletleri, anlaşmanın imzalanmasını çabuklaştırmak için işgalleri genişlettiler. İngilizler Mudanya ve Bandırmaya asker çıkarırken Yunanlılar Bursa, Balıkesir ve Edirne'yi işgal ettiler.

Bu gelişmeler üzerine Sevr kasabasına gönderilen Osmanlı heyeti işgallerin artmasını engellemek için antlaşmayı kabul etti. Saltanat şurasında anlaşma kabul edildi. Osmanlı Hükümeti'nin düşüncesi tamamen yok olmaktansa İstanbul ve Anadolu'da küçük bir devlet olarak varlığını devam ettirmektir.

Sevr Anlaması sadece saltanat şurası tarafından kabul edilmiştir. Mebusan Meclisi dağıtıldığı için bu mecliste anlaşma onaylanmamıştır. Bu açıdan bakıldığında anlaşma hukuken geçersizdir. Osmanlı anayasasına göre (Kanun-i Esasi) bir anlaşmanın yürürlüğe girebilmesi için hem saltanat şurasının hemde Mebusan Meclisi'nin onayından geçmesi gereklidir.

Sevr Anlaşması Maddeleri

Sınırlar

Doğu Trakya ve Batı Anadolu Yunanistan'a verilecek.
Bütün Suriye, Mardin, Urfa, Antep Fransa'ya verilecek,
Rodos ve 12 ada İtalya'ya, diğer adalar Yunanistan'a verilecek,
Arabistan, Musul ve Irak İngiltere'ye verilecek,
Güney batı Anadolu İtalya'ya verilecek, (Bu madde ile küstürülen İtalya'yı memnun etmek amaçlanmıştır)
Doğu Anadolu'da Ermeni ve Kürt Devleti kurulacak,
Osmanlı Devleti'ne Tokat, Ankara ve İstanbul arası bırakılacak.

Siyasi

İstanbul başkent olarak kalacak ama İtilaf Devletleri'nin istekleri yerine getirilmediği takdir işgal edilecek.
Hicaz bağımsız bir devlet olacak.
Boğazlar bütün devletlere savaş zamanında bile açık olacak. Boğazlar Komisyonu kurulacak.
Azınlıklar vergi vermeyecek, askerlik yapmayacak.

Askeri

Mecburi askerlik kaldırılacak (Osmanlıyı savunmasız bırakmak için böyle bir madde konulmuştur.)
Osmanlı ordusu 50700 kişiden oluşacak, ağır silah olmayacak. (Osmanlıyı savunmasız bırakmak için böyle bir ikinci madde konulmuştur.)
Deniz gücü 13 gemiyi geçmeyecek, denizaltı olamayacak. (Osmanlıyı savunmasız bırakmak için böyle bir üçüncü madde konulmuştur.)

Ekonomik

Osmanlı Devleti ağır bir tazminat ödeyecek.
Kapitülasyonlardan bütün devletler yararlanabilecek.
Osmanlı devleti maliyesi İtilâf Devletlerinin komisyonuna bırakılacak.

Sevr Anlaşması'nın Önemi

I.Dünya Savaşı sonrasında imzalanan en son antlaşmadır.
I.Dünya Savaşı sonunda imzalandığı halde uygulanamayan tek antlaşmadır. (Ayastefanos Antlaşması gibi)
Misak-ı Milli kararlarına uygun değildir.
Osmanlı Devleti'nin imzaladığı en son antlaşmadır.
Mustafa Kemal'in haklılığı ortaya çıkmıştır.

ULUSAL EGEMENLİK

- Yönetme ve karar verme gücü ve yetkisinin milletin elinde olmasıdır.
- Halk egemenliği demektir.
- Kişi egemenliğine karşıdır.
- Halk yöneticilerini kendi seçer.

Not: Devletin yönetim sistemi ile ilgilidir.

ULUSAL BAĞIMSIZLIK

Bir milletin kendi topraklarında hiçbir gücün etkisinde kalmadan, hiçbir güce bağımlı olmadan özgürce yaşayabilmesidir. Devletin iç işlerinde ve dış işlerinde başka bir devletin baskısı ve etkisinde kalmadan, milli menfaatleri doğrultusunda ve istediği gibi davranabilmesidir.

Not: Devletin durumu ile ilgilidir.

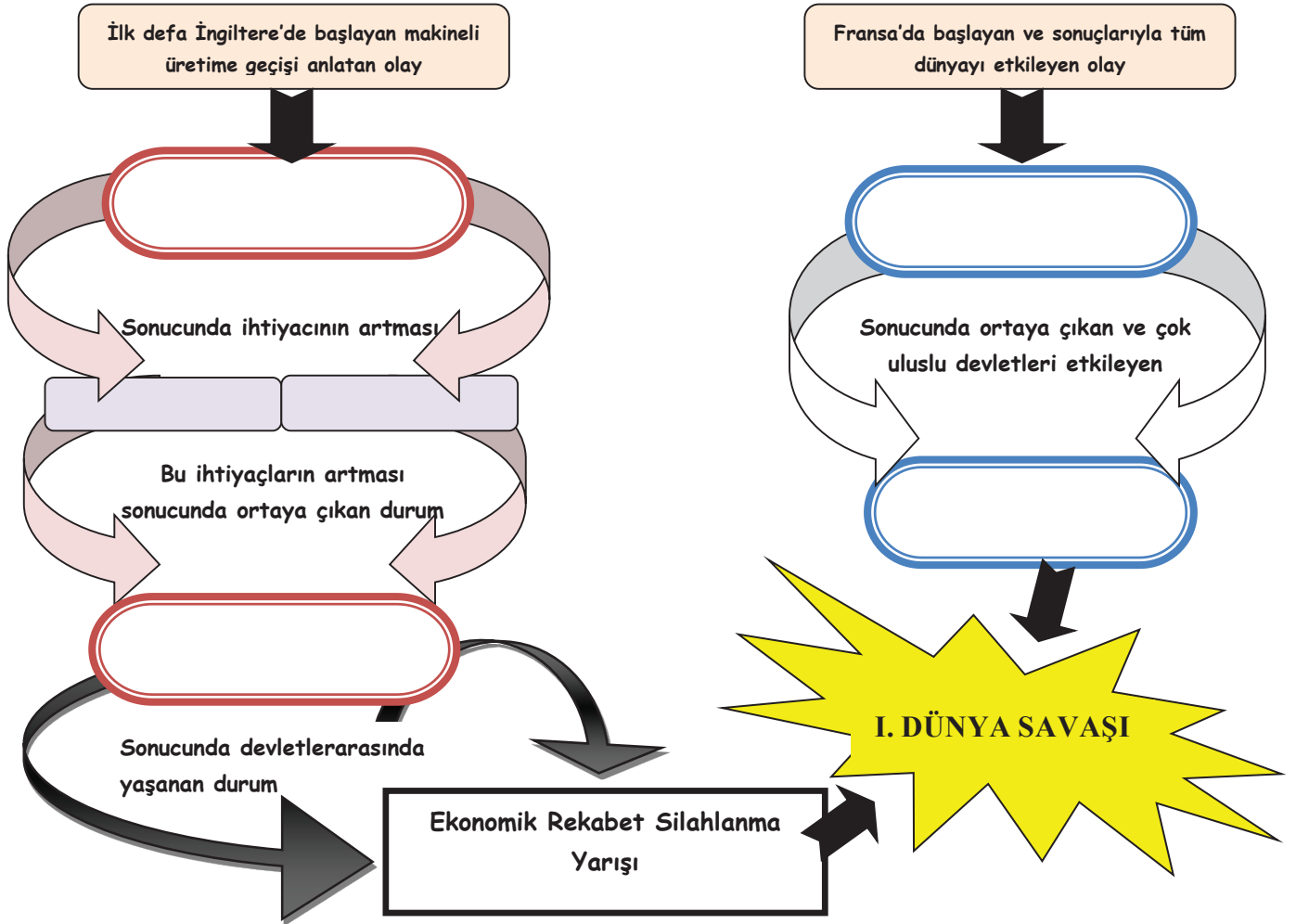
ETKİNLİKLER

1. I. DÜNYA SAVAŞI

Etkinlik 1: Aşağıdaki kavram haritasında boşluklara gelebilecek en doğru ifadeyi yazınız

I. Dünya Savaşının çıkma nedeni Avusturya Macaristan Veliahdı Ferdinand ve eşinin bir Sırp tarafından suikast sonucu öldürülmesi olarak görülse de, 18. yüzyılda, dünyayı çok derinden etkileyen, birbirine bağlı olarak gelişme gösteren bu olaylar, dünyayı büyük bir savaşa sürüklemiştir.

Bu dönemde ve sonrasında yaşanan olayları ve sonuçlarını aşağıdaki kavram haritasında gösteriniz.

Etkinlik 2: Aşağıda kutular içinde yazan bilgileri okuyarak bu bilgilerin hangi ülkeye ait olduğunu altlarındaki boşluğa yazınız.

Sanayimi kurdum, çeşitli yerlerde sömürgeler elde ettim. Güçlü bir devletim ancak komşumun saldırgan tutumu ve hızla büyümeye başlaması beni rahatsız ediyor.

1.

Siyasi birliğimi geç kurdum, hızla sanayileşmeye başladım. Sanayim için gerekli taşkömürü yatakları yüzünden komşum ile aram bozuldu. Yeni sömürgeler arıyorum.

Ben hangi ülkeyim?

2.

Her konuda çok geri kaldım, çok toprak kaybettim, ekonomim çöktü. Eski gücüme kavuşabilmek, kaybettiğim toprakları geri alabilmek için denge politikası izliyorum.

Ben hangi ülkeyim?

3.

En büyük ve en güçlü sömürgeci devletim. Dünyanın her tarafında Afrika'da, Uzak Doğu'da, Amerika kıtasında sömürgelerim var. Bu sömürgelerimi elde tutmak için büyük bir donanma oluşturdum.

Ben hangi ülkeyim?

4.

Siyasi birliğimi geç kurdum. Yakınımda ki Trablusgarp topraklarını işgal ettim. Sanayimi geliştirmek ve yeni sömürgeler elde etmek için büyük devletlerin yardımına ihtiyacım var.

Ben hangi ülkeyim?

5.

En büyük amacım boğazları ele geçirerek sıcak denizlere inmek. Panslavizm politikası ile Balkanlarda hâkimiyet kurmaya çalışıyorum.

Ben hangi ülkeyim?

6.

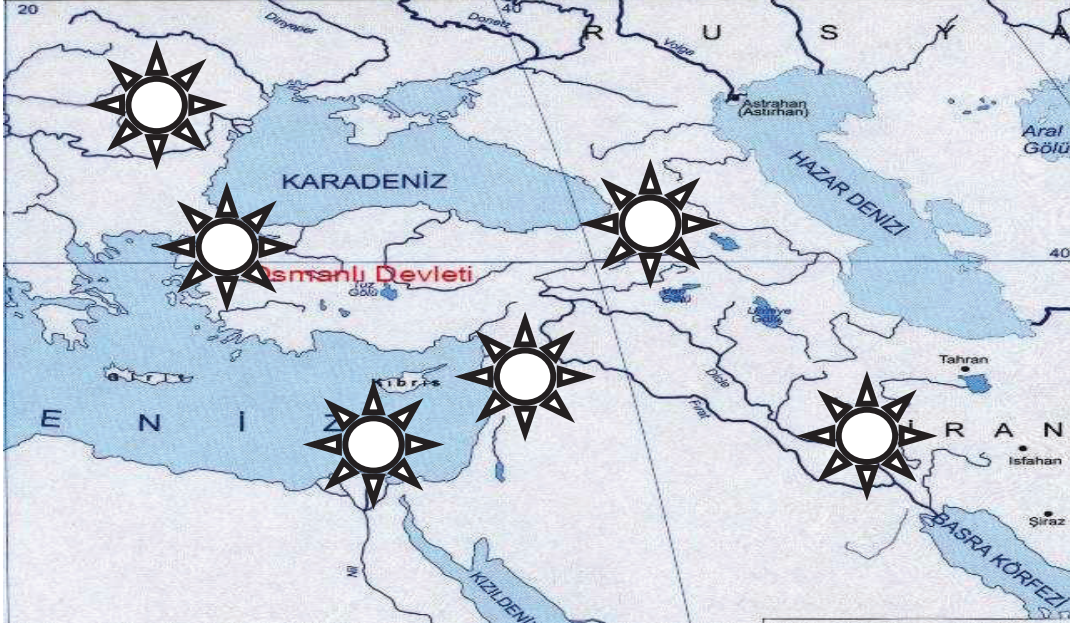
Çok uluslu bir devletim. Balkanlardaki egemenlik alanımı genişletmek istiyorum. Ancak topraklarımızda yaşayan çeşitli millet ve mezheplerden oluşan nüfus, Panslavizm politikası devletimin bütünlüğünü tehdit ediyor.

Ben hangi ülkeyim?

7.

Etkinlik 3: Aşağıda Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı'nın savaştığı cepheleeri görüyorsunuz.

- Kutuların içindeki açıklamaları okuyarak, altındaki boşluğa hangi cepheye ait olduğunu yazınız.
- Yazdığınız cephelere ait numaraları harita üzerindeki dairenin içine yazınız

İngilizler tarafından açılan bu cephede amaç petrol bölgelerini ele geçirmektir. Yapılan mücadelede İngilizler üstünlüğü ele geçirmiş ve Musul'a kadar olan yerleri işgal etmişlerdir. Ben hangi cepheyim?

1:

Burası Osmanlı Devleti'nin ilk taarruz cephesidir. Cephenin açılma gerekçelerinden biri Osmanlı'nın Bakü petrolünü ele geçirme düşüncesidir. Tarihi Sarıkamış faciası burada yaşanmıştır. Ben hangi cepheyim?

2:

İtilaf devletlerinin müttefikleri Rusya'ya yardım götürmek ve Boğazları ele geçirmek amacıyla açtıkları cephe. Bu cephede İtilaf devletlerinin yenilmesi ile Rusya'da ihtilal çıkmıştır. Ben hangi cepheyim?

3:

Almanya'nın isteğiyle açılan bu cephede amaç Mısır'ı İngilizlerden geri almak ve İngiltere'nin sömürgeleriyle bağlantısını kesmektir. Bu cephedeki iki taarruzda da Osmanlı başarılı olamamıştır. Ben hangi cepheyim?

4:

Osmanlı Devleti müttefiklerine yardım için asker göndermiştir. Üç farklı cephede savaşmıştır. Yardım cepheleeri olarak bilinir. Ben hangi cepheyim?

5:

Sina Yarımadası'nda başarısız olan Osmanlı Devleti geri çekilmek zorunda kalmıştır. Mustafa Kemal'in 7. Ordu Komutanı olarak savaşın son döneminde İngiliz kuvvetlerini durdurmuştur. Ben hangi cepheyim?

6:

Etkinlik 4: Tablo 2 de verilen yorumları tablo 1 de uygun maddeler ile eşleştiriniz.

Tablo 1 Mondros Ateşkes Antlaşması Maddeleri

	MADDE	YORUM
1	Çanakkale ve İstanbul boğazları açılacak ve bu yerdeki istihkâmlar, İtilaf Devletleri tarafından işgal edilecektir.	
2	Sınırların korunması ve iç güvenliğin sağlanması için bırakılacak bir miktar kuvvet dışında Osmanlı ordusu derhal terhis edilecektir.	
3	İtilaf devletleri, güvenliklerini tehdit edecek bir durumda, istedikleri herhangi bir stratejik noktayı işgal edebilecekler.	
4	İtilaf devletleri, Osmanlı demiryollarından istifade edecek ve Osmanlı ticaret gemileri İtilaf Devletlerinin hizmetinde bulundurulacaktır.	
5	Toros tünelleri İtilaf devletleri tarafından işgal edilecektir.	
6	Hükümet haberleşmesi dışında telsiz, telgraf ve kabloların denetimi İtilaf Devletlerinin denetimine geçecektir.	
7	Doğudaki Altı vilayette (Erzurum, Van, Diyarbakır, Elazığ, Sivas, Bitlis) bir karışıklık çıkması halinde, İtilaf devletleri, bu vilayetlerden herhangi bir kısmını işgal edebilecekler	

Tablo 2 Mondros Ateşkes Antlaşması Maddeleri Yorumları

A	B	C	D
<i>İtilaf Devletleri Osmanlı Devletinin ulaşım ve ekonomik imkânlarını kendi çıkarları doğrultusunda kullanmak istemişlerdir.</i>	<i>İstanbul ve Anadolu arasındaki bağlantı kesilmiştir. İstanbul'un güvenliği tehlikeye girmiştir.</i>	<i>İtilaf devletleri ulaşım ve haberleşme hatlarını kontrol ederek işgallerin diğer bölgelerde duyulmasını ve Türk halkının organize olarak işgaller karşı koymasını engellemek istemişlerdir.</i>	<i>Osmanlının savunma gücü ortadan kaldırılmıştır. İtilaf Devletleri, Anadolu'yu işgal etmelerini engelleyecek güçleri ortadan kaldırmayı amaçlamışlardır.</i>
E	F	G	
<i>İtilaf Devletleri Anadolu'da istedikleri yerleri işgal edebilmek için hukuki bir dayanak elde etmişlerdir. <u>Anadolu'nun tamamı işgal tehdidi altına girmişlerdir</u></i>	<i>İtilaf devletleri önemli geçit yerlerini kontrol ederek Osmanlı ülkesindeki ulaşımı denetim altına almak istemişlerdir.</i>	<i>Bu madde ile Doğu Anadolu'da bir <u>Ermeni Devleti</u> kurulması amaçlanmıştır.</i>	

Etkinlik 5: Tablo 2 de verilen cemiyetleri, tablo 1 verilen özellikler ile eşleştiriniz.

Tablo 1 Cemiyet özellikleri

	Cemiyet Özellikleri	Cemiyet
1	Doğu Anadolu'nun Ermenilere verilmesini önlemek için kurulmuştur.	
2	İnebolu'dan Batum'a kadar tüm Karadeniz sahilinde Pontus-Rum devleti kurmayı amaçlamıştır.	
3	Kurtuluşu padişah ve halifeye bağlılıkta gören cemiyettir.	
4	Mavri Mira'ya karşı kurulmuştur. Trakya'nın Yunanistan'a verilmesini önlemek amacıyla kurulmuştur.	
5	İngiliz mandasını istemişlerdir.	
6	Adana ve çevresinin işgalini önlemek için kurulmuştur.	
7	Kadınların milli mücadeleye katılımını sağlamak, kampanyalar düzenleyerek ordunun ihtiyacını karşılamak amacıyla Sivas'ta kurulmuştur.	
8	Bizans'ı yeniden canlandırmak için İstanbul'da Rumlar tarafından kurulmuştur.	
9	Ülkenin kurtuluşunu Halife önderliğinde, bir İslam Devleti'nin kuruluşunda görmüştür.	
10	İzmir ve çevresinin Yunanlılara verilmesini engellemek için kurulmuştur.	
11	Karadeniz'de Pontus Rum Devleti'nin kurulmasını engellemek için kurulmuştur.	
12	ABD mandasını istemişlerdir.	
13	Türk halkına yapılan haksızlıkları basın, yayın yoluyla dünyaya duyurmak amacıyla kurulmuştur. Silahlı mücadele yoktur.	
14	Bir Kürt devleti kurmayı amaçlamışlardır.	
15	Doğu Anadolu ve Çukurova'da Ermeni devleti kurmayı amaçlamışlardır.	

Tablo 2 Cemiyet isimleri

A	B	C	D
Pontus-Rum Cemiyeti	Trakya-Paşaeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti	Kürt Teali Cemiyeti	Milli Kongre Cemiyeti
E	F	G	H
İslam Teali Cemiyeti	Mavri Mira Cemiyeti	Kilikyalılar Cemiyeti	İngiliz Muhipleri Cemiyeti
I	J	K	L
Anadolu Kadınları Müdafaa-i Vatan Cemiyeti	Wilson Prensipleri Cemiyeti	Hınçak-Taşnak Cemiyeti	İzmir Müdafaa-i Hukuk ve Reddi İlhak Cemiyetleri
M	N	O	
Vilayet-i Şarkıye Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti	Trabzon Muhafaza-i Hukuk-u Milliye Cemiyeti	Sulh ve Selameti-i Osmaniye Cemiyeti	

Etkinlik 6: Verilen kararların hangisiyle ilgili olduğunu karşlarına işaretleyerek gösteriniz.

HANGİ KARAR NEREDE ALINDI?	Havza Genelgesi	Amasya Genelgesi	Erzurum Kongresi	Sivas Kongresi
Azınlıklara sosyal ve siyasi dengemizi bozacak haklar verilemez.				
Manda himaye fikri il kez reddedilmiştir.				
Doğu illerini temsilen 9 kişilik temsil heyeti oluşturulmuştur.				
Halkın işgalden haberi olmuş milli bilinç uyandırılmıştır.				
Kuruluş savaşının amaç, gerekçe ve yöntemi belirtilmiştir.				
İlk defa milli sınırlardan bahsedilmiştir.				
Temsil heyeti tüm yurdu temsil eder hale gelmiş, 15 kişilik temsil heyeti oluşturulmuştur.				
Anadolu'nun en güvenilir yeri olan Sivas'ta milli bir kongre düzenlenmelidir.				
İzmir'in işgali tüm yurttta protesto edilmelidir.				
Milli sınırlar içinde vatan bir bütündür parçalanamaz.				
Kuva-yi Milliye'yi etkin milli iradeyi hakim kılmak esastır				
Her türlü işgale karşı bütün milletçe karşı koyulacaktır.				
Erzurum Kongresi kararları ufak değişikliklerle kabul edilecektir.				
Milletin bağımsızlığını yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır.				
Manda himaye fikri son kez ve kesin olarak reddedilmiştir.				
Toplanış amacı bakımından bölgesel, aldığı kararlar ulusaldır.				
Mustafa Kemal bu Kongre öncesinde askerlikten istifa etmiştir.				
Vatanın bütünlüğü milletin bağımsızlığı tehlikededir.				
Tüm cemiyetler birleştirilmiş, milli mücadele tek merkezden yönetilmeye başlanmıştır.				
İrade-i Milliye adında gazete kurulmuştur.				
İstanbul Hükümeti üzerine düşen görevi yerine getirememektedir.				
Toplanış amacı ve aldığı kararlar ulusaldır.				
Ali Fuat Paşa batı cephesi komutanlığına atanmıştır.				
M. Kemal'in tüm askeri ve sivil yetkililere gönderdiği telgraf çalışmasıdır				
Bu çalışmadan sonra M. Kemal geri çağırılmış ve bu yüzden askerlikten istifa etmiştir				
M. Kemal, Ali Fuat, Rauf Orbay ve Refet Bele tarafından bizzat yapılan çalışmadır				

Etkinlik 7: Tablo 1 de verilen Misak-ı Milli yorumları ile Tablo 2 de verilen maddeleri uygun şekilde eşleştiriniz.

Tablo1 Misak-ı Milli Madde Yorumları

A. Siyasi anlamda tam bağımsızlık istediğimizin bir göstergesidir.	B. Referandum uygulaması sorunların çözümü için barışçı yöntemlerden yana olduğumuzu gösterir.	C. Türk yurdunun sınırları çizilmiştir. Ulusal sınırlarımız ilk kez net bir şekilde tanımlanmış oldu
D. İtilaf Devletleri'nin barış için üzerine düşenleri yaptığı takdirde, üzerimize düşen görevleri yapabileceğimiz belirtilmiş oldu	E. Azınlık hakları gerekçe gösterilerek işçilerimize karışılmasını önlemeye ve toprak bütünlüğümüzü korumaya yöneliktir	F. Ekonomik bağımsızlığımızı sağlamak için kapitülasyonların kaldırılması talebi açıkça gündeme getirilmiş oldu.

Tablo 2 Misak- Milli Maddeleri

1. Mondros Ateşkes Antlaşması imzalandığında işgal edilmemiş yerler Türk yurdu sayıldı.	2. Kars, Ardahan, Batum, Batı Trakya ve Arapların yaşadığı bölgelerde halk oylaması yapılacaktır.	3. Başta Saltanat ve hilafetin merkezi İstanbul olmak üzere Boğazlar ve diğer topraklarımızdaki işgaller derhal sonlandırılmalıdır
4. Kapitülasyonlar kaldırılmalıdır.	5. Bu kararlar kabul edildiği takdirde Boğazların Dünya ticaretine açılacaktır	6. Ülkemizdeki azınlıklara, dışarıdaki Türkler kadar haklar verilmelidir

Etkinlik 8: Cümlelerde boş bırakılan yerlere tabloda ki uygun kelimeleri yazınız.

Gerekçesi	Amasya	Sivas	Amasya Genelgesi	Sivas
Ali Fuat Paşa	Erzurum Kongresi	İstanbul Hükümeti	Temsil Heyeti	İrade-i Milliye
Ankara	Amasya	Ulusal	Sivas	Musul
Erzurum	Amasya Genelgesi	Kuva-yi Milliye	Mebusan Meclisi	Felahi Vatan
İzmir	9. Ordu Müfettişi	Havza	Doğu Anadolu Müdafai Hukuk	Kafkas

- 1) M. Kemal tüm Milli cemiyetleri -----Kongresinde birleştirilmiştir.
- 2) Amasya genelgesinde yer alan "Vatanın bütünlüğü, milletin istiklâli tehlikededir." Maddesiyle Kurtuluş savaşının ----- si açıklanmıştır.
- 3) ----- genelgesinde yer alan "Milletin İstiklâlini yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır" Maddesiyle Kurtuluş savaşının amacı ve yöntemi açıklanmıştır.
- 4) M.Kemal-----nden sonra 8 Temmuz 1919'da padişaha yolladığı bir telgrafla resmi göreviyle birlikte askerlik görevinden de istifa ettiğini açıklamıştır
- 5) Doğu Anadolu Halkı Doğuda bir Ermeni devletinin kurulmasını önlemek ve haklarını savunabilmek için -- -----Cemiyetini kurdu.
- 6) Millî sınırlar içinde vatan bir bütündür, parçalanamaz kararı ilk kez----- de alındı.
- 7) ----- Kongresi toplanma amacı ve alınan kararlar açısından ulusal bir kongredir.
- 8) Erzurum Kongresinde İlk defa yeni hükümet kurulmasından bahsedilmiş ve ilk defa 9 kişilik ----- seçilmiştir.
- 9) Sivas Kongresinden sonra Kamuoyu oluşturmak ve ulusal gücün sesini duyurmak için -----adıyla bir gazete çıkarıldı.
- 10) Temsil heyeti ilk kez yürütme gücünü -----batı cephesi komutanlığına atayarak kullanmıştır.
- 11) Amasya Görüşmeleri (20 – 22 Ekim 1919) Temsil Heyeti ile----- arasında gerçekleşmiştir.
- 12) Manda ve himaye fikri ----- kongresinde kesin olarak reddedildi.
- 13) 27 Aralık 1919 tarihinde Mustafa Kemal, gelişmeleri yakından izleyebilmek için Temsil Heyeti ile birlikte -----'ya geldi.
- 14) Erzurum kongresi bölgesel olarak toplanmış fakat aldığı kararlar bakımından ----- bir kongre dir
- 15) İstanbul Hükümeti ----- görüşmelerini yapmakla temsil heyetinin hukuki varlığını tanımıştır.
- 16) ----- Kongresinde alınan "Kuva-yi Milliye'yi âmil ve millî iradeyi hakim kılmak esastır" kararı ileride millet egemenliğine dayalı bir devlet kurulacağını ilk göstergesidir.
- 17) -----hareketi işgallere karşı oluşturulmuş silahlı direniş birlikleridir.
- 18) -----İtilaf devletlerinin Mondros'tan sonra işgal ettikleri ilk yer olmuştur.
- 19) Haziran 1919 da yayınlanan ----- in'de Sivas'ta milli bir kongre toplanacağı duyurulmuştur.
- 20) Son Osmanlı Mebusan meclisinde milli mücadele yanlısı milletvekilleri ----- grubunu kurdular.
- 21) Amasya Görüşmesinde alınan kararlardan sadece-----nin açılması kabul edildi.
- 22) Mustafa Kemal Samsuna çıktıktan sonra gerçekleştirdiği ilk işgalleri protesto mitingini ----- da yapmıştır.
- 23) Mustafa Kemal, -----'in işgalinden bir gün sonra 16 Mayıs 1919 da İstanbul'dan ayrıldı. 19 Mayıs 1919 da Samsun'a ulaştı.
- 24) Mustafa Kemal Samsun'a-----göreviyle gönderildi.
- 25) Enver Paşa'nın isteği üzerine Rusya'ya karşı açılan taarruz cephesi ----- Cephesi'dir.

Etkinlik 9: Cümlelerde boş bırakılan yerlere tabloda ki uygun kelimeleri yazınız.

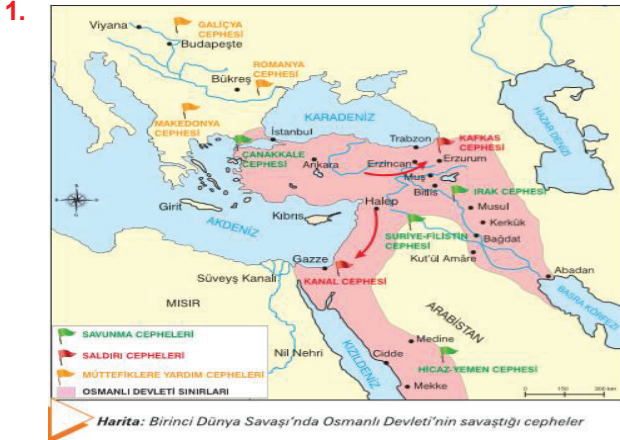
Milletler Cemiyeti	Yunan	Zararlı	ABD	İtalya
İstiklal	Fiiilen	Askeri	Yanlısı	Erzurum
Hıyanet-i Vataniye	Çanakkale Cephesi	Suriye	Mebusan Meclisi	Rusya
Erzurum Kongresi	Amiral Bristol	Çanakkale	İzmir Müdafai Hukuk	Goben-Breslav
Sevr	Almanya	Azınlıklar	Kilikyalılar	İslamcılık

- 1) İzmir'in işgaline karşı -----Cemiyeti kurulmuştur.
- 2) Sivas Kongre'sinde, -----'inde alınan kararlar ufak değişiklikler yapılarak onaylanmıştır.
- 3) Osmanlı Devleti I. Dünya Savaşı'na..-----'nın yanında girmiştir
- 4) Başlangıçta İttifak Devletleri arasında yer alan -----, Batı Anadolu topraklarının vaad edilmesi ile sonradan İtilaf Devletlerine geçmiştir.
- 5) I.Dünya Savaş'ında başarılı olduğumuz tek cephe -----'dir.
- 6) 15 Mayıs 1919'da İzmir'i ----- kuvvetleri işgal etmiştir.
- 7) Kilikyalılar Cemiyeti ve Reddi İlhak Cemiyeti milli mücadele ----- cemiyetlerdir.
- 8) Wilson İlkeleri Cemiyeti, Kürt Teali Cemiyeti, Hürriyet ve İtilaf Fırkası Türklerin kurduğu milli mücadeleye ----- olan cemiyetlerdir.
- 9) Mavri Mira Cemiyeti, Pontus Rum Cemiyeti, Hınçak Komitesi ----- tarafından kurulan zararlı cemiyetlerdir.
- 10) TBMM ayaklanmalara karşı ----- Kanununu çıkarmıştır.
- 11) TBMM ayaklanmalara karşı ----- Mahkemelerini kurmuştur. tarafından onaylanmamıştır.
- 12) Sevr Antlaşması'nın bir geçerliliği yoktur çünkü----- tarafından onaylanmamıştır.
- 13) Mondros Ateşkes Antlaşması'nda Osmanlı Devleti ----- sona ermiştir.
- 14) I.Dünya Savaş'ının sonucunda uluslar arası barışı sağlamak için ----- kurulmuştur.
- 15) Mustafa Kemal I. Dünya Savaşı bittiğinde-----Cephesi'ndeydi.
- 16) ----- raporu Milli Mücadele'nin haklılığının Dünya'ya kanıtlanması açısından son derece önemlidir.
- 17) -----nin savaşa girmesi I. Dünya Savaşı'nın sonucunu belirleyen önemli bir olaydır.
- 18) Mondros'taki 'Osmanlı Ordusu terhis edilecektir.' Maddesi Osmanlı'nın ----- gücünün elinden alındığının göstergesidir.
- 19) Devletlerin birçoğunun Osmanlı için emelleri vardı. ----- Karadeniz'i ele geçirip sıcak denizlere inmek istiyordu.
- 20) 1914'te İngilizlerden kaçan ----- ve ----- adlı iki savaş gemisi Osmanlı'ya sığınmıştır.
- 21) Hicaz-Yemen cephesinde Arapların Osmanlı'ya isyan etmeleri ----- fikrinin çökmesine neden olmuştur.
- 22) Adana ve çevresinde kurulan cemiyet ----- Cemiyetidir.
- 23) Mustafa Kemal Paşa'nın sivil olarak katıldığı ilk kongre ----- Kongresi'dir.
- 24) ----- Antlaşması Osmanlı'nın ölüm fermanı olmuştur.
- 25) -----Cephesi I.Dünya Savaş'ının süresini uzatmıştır.

Etkinlik 10

Ünite Değerlendirmesi Test1

I. Dünya Savaşı Cepheler Haritası

Yukarıda verilen Osmanlı Devleti'nin I. Dünya Savaşında savaştığı cepheler haritasına bakılarak hangi bilgiye ulaşamaz?

- Osmanlı devleti yalnızca taarruz cephelerinde savaşıyordu.
- İki cephede taarruz harekâtı yapmıştır.
- Osmanlı Devleti farklı cephelerde düşman saldırılarına maruz kalmıştır.
- Osmanlı Devleti Sınırları dışında da cephelerde savaşıyordu.

2. Sevr Antlaşması'nın aşağıdaki maddelerinden hangisi, ekonomik bağımsızlığımızı yok etmeye yöneliktir?

- Doğu Anadolu'da iki yeni devlet kurulacak.
- Azınlıklara geniş haklar verilecek.
- Kapitülasyonlardan bütün devletler yararlanacak.
- Ağır silahlardan arındırılmış elli bin kişilik bir ordu bulundurulacak

3. Mondros Ateşkes Antlaşması imzalandıktan sonra İtilaf güçleri Anadolu'yu yer yer işgale başladılar. Osmanlı yönetimi işgallere tepki göstermek yerine, halkın işgallere karşı tepkisini önlemek için Anadolu'ya nasihat heyetleri göndererek halkı sükûnete davet etme yolunu seçmiş ve işgallerin geçici olduğunu söylemiştir. Osmanlı yönetiminin işgaller karşısındaki bu tutumu;

- Teslimiyetçidir.
- Milliyetçidir.
- Duyarsızdır.
- Mücadelecidir

Verilen yargılardan hangisi ile ilişkilendirilir?

- I-II
- III-IV
- I-III
- II-IV

4

Mondros Ateşkes Antlaşmasından sonra Anadolu'daki birçok kent in İtilaf Devletlerinin eline geçmesi nedeniyle vatansever Türkler bütünleşerek bölgesel teşkilatlar kurdular. Buna göre, bölgesel cemiyetlerin kurulmasının temel sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

- Ulusal kurtuluşun sağlanmak istenmesi
- Osmanlı Devleti'nin, I. Dünya Savaşı'nda yenilmiş olması
- Osmanlı Devleti'nin, mücadelecı bir tavır sergilemesi
- Ülke topraklarının işgale uğraması

5.

Erzurum Kongresi'nde alınan "Manda ve Himaye Kabul Edilemez" kararı aşağıdaki hangi düşünceyi vurgular?

- Yenilikçilik
- Kalkınma
- Bağımsızlık
- Saltanat

6.

Son Osmanlı Mebusan Meclisi toplanmadan evvel Mustafa Kemal Mebusan Meclisine gidecek milletvekillerinden bazı isteklerde bulunmuştur. Bu istekler,

- Kendisinin Meclise başkanı seçilmesi
- Milli Mücadele yanlısı kararlar alınabilmesi için Mudafa-i Hukuk Grubunun kurulması
- Mecliste Sivas ve Erzurum Kongresi kararlarının kabul edilmesi

Bu isteklere bakılınca Mustafa Kemal aşağıdakilerden hangisini hedeflemiş olamaz?

- Mebusan Meclisi'nin İngilizlerle ortak hareket etmesi
- Meclis'te Milli mücadele yanlılarının ortak hareket etmesini sağlamak
- Manda ve himaye gibi tam bağımsızlığa uygun olmayan kararları engellemek
- Kongrelerde alınan kararların hayata geçirilmesini sağlamak

7. Misak-ı Milli’de alınan kararlardan biriside “Müslüman olmayan azınlıkların hakları komşu ülkelerdeki Müslüman halkı da aynı haktan yararlanmaları koşuluyla kabul edilecektir” maddesi olmuştur.

Alınan bu karar daha çok aşağıdakilerden hangisiyle alakalıdır?

- A) Ulusal egemenlik
B) Milli bağımsızlık.
C) Uluslararası denklik
D) Vatanın bütünlüğü.

8. Uzun yıllar boyunca Osmanlı Devleti bünyesinde yaşamış olan Ermeniler, I. Dünya Savaşında Kafkas Cephesinde Ruslarla iş birliği içerisine girmiş, bölgede Osmanlı ordusuna karşı savaşmış, Müslüman halkı katletmeye başlamıştır. Bunun üzerine Osmanlı Devleti bölgede yaşayan Ermenileri tehcir kanunu (zorunlu göç) ile geçici olarak bölge dışına çıkarmıştır.

Osmanlı Devleti’nin tehcir kanunu ile hangisini amaçladığı söylenir?

- A) Ermenileri Osmanlı toprakları dışına çıkarmak
B) Ermenileri yok etmek
C) Başka bir bölgede Ermeni Devleti kurmak
D) Bölgede güvenliği sağlamak

9. Havza Genelgesi’nde Mustafa Kemal, Türk halkına seslenerek işgallere karşı protesto mitingleri düzenlemelerini, mülki ve askeri amirleri işgalleri protesto ettiklerini gösteren telgraf göndermelerini istemiştir.

Mustafa Kemal Havza Genelgesi ile;

- I. Milli bilinci uyandırma
II. Milli birlik ve beraberliği sağlama
III. Milli egemenliği gerçekleştirme

Hedeflerinden hangisi ya da hangilerine ulaşmak istediği söylenebilir?

- A) Yalnız II
B) I ve II
C) I ve III
D) II ve III

10. Mustafa Kemal, Amasya Görüşmeleri’nde, Meclis-i Mebusan’ın kararlarını özgürce alması ve İngiliz işgali tehlikesi olduğundan İstanbul dışında bir yerde toplanması gerektiğini söylemiştir. Nitekim, Mebusan Meclisi almış olduğu Misak-ı Milli kararı sonrasında İstanbul işgale uğramıştır.

Mustafa Kemal’in yukarıdaki düşüncesi hangi kişisel özelliği ile ilgilidir?

- A) Vatanseverliği
B) İdealistliliği
C) İleri Görüşlülüğü
D) Mantıklılığı

11. Aşağıda milli cemiyetlerin ortak özellikleri verilmiştir.

- Kendiliğinden oluşan derneklerdir.
- Buldukları bölgenin kurtuluşunu amaçlamışlardır.
- Kaynağı bağımsızlık düşüncesidir.
- Düşmanla silahlı mücadeleye girmişlerdir.

Aşağıdaki cemiyetlerden hangisi farklı bir metot izlemiştir?

- A) Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti
B) Milli Kongre Cemiyeti
C) Trakya Paşaeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti
D) Kilikyalılar Cemiyeti

12. Osmanlı Hükûmeti, üzerine aldığı sorumluluğu yerine getirememektedir. Bu durum, milletimizi yok olmuş gibi göstermektedir.

- Milletin bağımsızlığını yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır.
- Milletin durumunu göz önünde tutmak ve haklarını dile getirip bütün dünyaya duyurmak için her türlü etki ve denetimden uzak millî bir kurulun varlığı gereklidir.

Amasya Genelgesi’nde alınan kararlara göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Millî Mücadele’nin yöntemi ve gerekçesi belirtilmiştir.
B) Millî egemenliğe vurgu yapılmıştır.
C) İstanbul Hükûmeti’nin görevini yapmadığı belirtilmiştir.
D) İşgallere karşı konulmayacağı belirtilmiştir.

Ünite Değerlendirmesi Test2

Yukarıdaki haritaya bakıldığında aşağıdaki çıkarımlardan hangisinin yapılması kesin olarak doğru olur?

- İtilaf Devletleri'nin savaşı kazanacağı görülmektedir.
- İtalya savaş başladıktan sonra İtilaf devletleri tarafına geçmiştir.
- İttifak Devletleri'nin askeri gücü İtilaf Devletleri'nden daha iyidir.
- Osmanlı Devleti savaşın başında hiç bir gruba dahil değildir.

- İngiltere petrol bölgelerini ele geçirmek istiyordu. Bu amaçla İngiliz kuvvetleri, Basra'ya asker çıkararak Bağdat'a doğru ilerledi. Bu ilerleyişleri sırasında Kut'ül Amare bölgesinde yaptıkları çatışmalarda Türk kuvvetlerine yenildiler ve çok sayıda esir verdiler. Bu yenilgiye rağmen, yeni birlik ve askeri malzeme ile desteklenen İngiliz kuvvetleri Bağdat'ı alarak Kerkük bölgesine kadar ulaştı.

Yukarıda verilen bilgilerden yola çıkılarak aşağıdaki yorumlardan hangisini yapabiliriz?

- İngilizler bu savaştan yenik ayrılmışlardır.
- Bu savaşta Osmanlı ordusu taarruz hareketine girişmiştir.
- Savaş sonrası Osmanlı Devleti Irak'ın büyük bölümünü kaybetmiştir.
- İngilizler Kut'ül Amare bölgesinde Osmanlı kuvvetlerini yenmiştir.

- Mustafa Kemal başkanlığındaki Temsil Heyetinin Ankara'yı merkez seçmesinde Ankara'nın;

- Batı Cephesi'ne yakın olması
- Gelişmiş bir şehir olması
- Ulaşım ve haberleşme imkanına sahip olması
- Ordu merkezi olması

Özelliklerinden hangisi veya hangilerinin etkili olduğu söylenemez?

- II ve IV
- III ve IV
- I ve II
- II ve III

- Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra işgaller başlayınca Türk halkı, Anadolu ve Trakya topraklarının kurtuluşu için dağınık ve belli bir merkeze bağlı olmayan, yalnızca kendi bölgelerinin kurtuluşunu sağlamak için örgütlendiler.

Bu durum, daha çok aşağıdakilerden hangisinin göstergesidir?

- Milli Mücadele tek merkezden yürütülmüştür.
- İşgale karşı halk tepkisz kalmıştır.
- Halk örgütlenme konusunda tecrübesizdir.
- Yapılacak mücadelede siyasi birlik sağlanamamıştır.

- Mondros Ateşkes Antlaşmasının hangi maddesi Anadolu'da yapılacak olan işgallere hukuki zemin hazırlama amacını taşımaktadır?

- İtilaf Devletleri güvenliklerini tehdit edecek bir durum karşısında istedikleri stratejik noktaları işgal edebileceklerdir.
- Sınırların korunması ve iç asayişin temini dışında Osmanlı ordusu derhal terhis edilecektir.
- İtilaf Devletlerine ait savaş esirleri ile Ermeni esir ve tutukluları itilaf hükümetlerine teslim edilecektir.
- Toros tünelleri itilaf devletleri tarafından işgal edilecektir.

- Sivas Kongresi'nde alınan karar ile; "Aynı gaye ile milli vicdandan doğan cemiyetler, "Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti" adı altında birleştirilmiştir."

Alınan bu karar ile aşağıdakilerden hangisi amaçlandığı söylenebilir?

- Milli egemenliği gerçekleştirmek.
- Milli Mücadeleyi tek elden yönetmek.
- Bölgesel mücadeleyi sürdürmek.
- Kuvay-ı Milliyeyi ortadan kaldırmak

7. Mustafa Kemal Milli Mücadele döneminde her gittiği yerde halkı teşkilatlandırmaya çalışmıştır. Yapacağı tüm çalışmalarda halktan destek almış, Milli Mücadeleyi millete mal etmiştir. Bu süreç milli egemenliğin de temelini atmıştır.

Aşağıdaki kararlardan hangisi “Milli Egemenlik” kavramına vurgu yapmaktadır?

- A) Vatanın bütünlüğü ve milletin bağımsızlığı tehlikededir
B) Milli sınırlar içinde vatan bir bütündür parçalanamaz.
C) Kuva-yı Milliye’yi etkin milli iradeyi hâkim kılmak esastır.
D) Manda ve himaye kabul edilemez.

8. Erzurum Kongresi’nde alınan kararlardan hangisi tam bağımsızlık prensibine vurgu yapmaktadır?

- A) Hristiyan azınlıklara siyasi hâkimiyet ve sosyal dengemizi bozacak imtiyazlar verilemez.
B) Millî sınırlar içinde bulunan vatan parçaları bir bütündür. Birbirinden ayrılamaz
C) Manda ve Himaye kabul olunamaz.
D) Kuvay-ı Milliye’yi etkin, milli iradeyi hakim kılmak esastır.

9. Aşağıdaki tabloda TBMM’nin ayaklanma hareketine yönelik aldığı tedbirlere yer verilmiştir;

- Hiyanet-i Vataniye kanunu çıkarılmıştır.
- İstiklal Mahkemeleri kuruldu.
- Ankara müftüsü Rifat Börekçi Milli Mücadele’yi destekleyen fetva yayınladı.

Ayaklanmalara yönelik alınan bu tedbirlerden yola çıkılarak;

- I. Meclis otoritesini kurmak istemektedir.
II. TBMM, yasama yetkisini kullanmıştır.
III. Din adamları Milli Mücadeleye desteklerini göstermiştir.

Yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız II
B) I ve II
C) I ve III
D) I, II ve III

10. Milli mücadele döneminde;

- Amasya Genelgesi’nde: Milletten bağımsızlığını yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır kararının alınması.
- Erzurum Kongresi’nde: Kuvay-i Milliyeyi etkin, milli iradeyi hakim kılmak esastır denilmesi.
- Sivas Kongresi’nin yurdun her tarafından seçilerek gelen Milletvekilleri ile gerçekleştirilmesi.
- Amasya Görüşmeleri’nde, Meclisi Mebusan’ın toplanmasının istenmesi.
- 23 Nisan 1920 de Ankara da BMM’nin açılması.

Mustafa Kemal’in yukarıdaki çalışmaları yapması aşağıdaki hangi kavramla ilişkilendirilebilir?

- A) Tam bağımsızlık
B) Milli Egemenlik
C) Kapitülasyonlar
D) Eşitlik

11. Osmanlı Devleti I. Dünya Savaşı başladığı sırada İngiltere’nin başını çektiği İtilaf Devletleri tarafında savaşa katılmak istemiştir. Ancak İngiltere, Osmanlı toprakları üzerindeki planları nedeniyle bunu kabul etmemiştir. Osmanlı Hükümeti ise savaşta tarafsız kalmanın, ülkenin güvenliğini sağlamada daha riskli olabileceğini düşünmüştür. Bu nedenle Osmanlı Hükümeti Almanya ile gizli bir antlaşma imzalayarak Osmanlı Devleti’ni Almanya’nın yanında savaşa katmıştır.

Verilen bilgilerden hareketle, Osmanlı Devleti’nin I. Dünya Savaşı’na katılmak istemesi ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Kaybettiği toprakları geri kazanmak
B) Mevcut toprakları korumak
C) Sömürge yarışında kendisinin olduğunu da göstermek
D) Kapitülasyonların kaldırılmasını sağlamak

Ünite Değerlendirmesi Test3

1. Alman İmparatoru: Osmanlı Devleti'ni kullanarak Orta Doğu'da etkinliğimizi artırabiliriz. Osmanlı Devleti ile yakınlaşmamızı sağlayan Bağdat demiryolu projesi İngiltere'yi rahatsız ediyor.

Enver Paşa: İttihat ve Terakki liderlerine göre Osmanlı Devleti Almanya yanında savaşa girmelidir. İtilaf Devletleri'nden daha güçlü ekonomiye sahip olan Almanya savaştan zaferle çıkabilir. Almanya'nın savaşı kaybedeceği ihtimalini hiç kimse düşünmek istemez. Almanya savaşı kazandığında Osmanlı Devleti de son asırda kaybettiği toprakları geri alacaktır.

Alman İmparatoru ile Enver Paşa'nın yukarıdaki görüşleri dikkate alındığında aşağıdaki sorulardan hangisine cevap alınamaz?

- A) I. Dünya Savaşı nasıl sonuçlanmıştı?
B) Osmanlı Devleti'nin I. Dünya Savaşı'na girme sebebi nedir?
C) Almanya'nın yanında savaşa girmemizde ne etkilidir?
D) Almanya Osmanlı Devleti'ne neden yakın durmaktadır?

2. Çanakkale Cephesinin sonuçları:

- I. Mustafa Kemal Albay rütbesine yükseltilmiştir.
II. I. Dünya Savaşı uzamıştır.
III. Rusya, yardım alamadığı için ekonomik kriz çıkmış, Bolşevik İhtilali yaşanmış ve I. Dünya savaşından çekilmiştir.
IV. Mustafa Kemal'in tanınmasına ve Milli Mücadele'nin lideri olmasına ortam hazırlamıştır.

Yukarıda verilen bilgiye göre Çanakkale Cephesinin sonuçlarından hangisi ya da hangileri Türk tarihi ile ilgilidir? (ULUSAL)

- A) I ve II
B) I ve IV
C) Yalnız II
D) Yalnız IV

3. Siyasi yollardan yürütülen faaliyetler vatanın kurtuluşu için yeterli olmayınca ve İstanbul Hükümeti vatanı korumak için yetersiz kalınca, Türk Milleti silahlı mücadele yolunu seçmiştir. Buna göre, sivil direniş yurdun işgali ile ortaya çıkmıştır. Özellikle İzmir'in işgalinden sonra düşmana karşı koyan, düşmanı durdurmaya çalışan sivil silahlı güçlere "Kuva-yı Milliye" denilmiştir.

Buna göre Kuva-yı Milliye Hareketi'nin ortaya çıkmasındaki nedenler arasında aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

- A) Bölgelerinde başlayan işgalleri durdurmak
B) Yabancıların topraklarımızı ele geçirmesine engel olmak.
C) İstanbul Hükümetinin işgallere karşı sessiz kalması
D) Tüm ülkeyi düşman işgalinden kurtarmak

4. Aşağıda Osmanlı Devleti'nin, I. Dünya Savaşı'nda savaştığı cepheler görülmektedir

Taarruz Cepheleri	Savunma Cepheleri	Müttefiklere Yardım İçin Açılan Cepheler
* Kafkas	* Çanakkale	* Romanya
* Kanal	* Irak	* Galiçya
* Suriye-Filistin		* Makedonya
* Hicaz-Yemen		

Tabloda verilen bilgiler doğrultusunda aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Osmanlı Devleti, çok geniş bir alanda savaşmıştır
B) Osmanlı Devleti topraklarını işgalden korumak istemiştir.
C) Osmanlı Devleti bütün cephelerde başarılı olmuştur
D) Osmanlı Devleti hem ülke içinde hem de ülke dışındaki topraklarda savaşmıştır.

5. 30 Eylül 1919'da İngiliz Yüksek komiseri J.Robeck, Başbakan Lord Curzon'a gönderdiği bir yazıda " Padişahın İngilizlerin kuvvet kullanarak milliyetçileri durdurmasını istediğini bildirdi". Robeck diğer raporlarında " Padişahın tahtını kaybetme korkusuyla titrediğini", " Padişahın kendisini İngilizlere teslim ettiğini" yazdı. Aynı Robeck 23 Şubat 1920 tarihli bir raporunda "Bizim aldığımız kararlara hürmet etmeyen yegâne halk Türk halkıdır" diye yazacaktır.

İngiliz Komiserin bu raporlarına dayanarak Türk halkı ve padişahın İngilizlere karşı tutumu nasıl yorumlanabilir?

	<u>Türk Halkı</u>	<u>Padişah</u>
A)	Teslimiyetçi	Mücadeleci
B)	Mücadeleci	Teslimiyetçi
C)	İşbirlikçi	Teslimiyetçi
D)	Mücadeleci	Milliyetçi

6.

ZARARLI CEMİYETLER	
Adı	Kuruluş Amacı
Pontus Cemiyeti	Doğu Karadeniz'de bir Pontus Rum Devleti kurmak
Etnik-i Eterya Cemiyeti	Megalo İdea'yı (Büyük Yunanistan) gerçekleştirmek
Taşnak ve Hınçak Cemiyetleri	Doğu Anadolu topraklarında bir Ermeni Devleti kurmak

Tabloya göre aşağıdakilerden hangisi zararlı cemiyetlerin ortak özelliği olarak söylenebilir?

- A) Anadolu'yu işgal etmek için ortak hareket etmişlerdir.
- B) Anadolu toprakları üzerinde emelleri vardır.
- C) Türklerle beraber yaşama fikrini savunmuşlardır.
- D) İtilaf devletleri ile mücadele etmişlerdir.

7.

Misak-ı Milli Kararları:

Madde 1: İstanbul ve Çanakkale Boğazlarının güvenliği sağlandığında boğazlar dünya ticaretine açılacaktır.

Madde 2- Milli ve ekonomik gelişmemizi engelleyen siyasi, adli ve mali sınırlamalar kaldırılmalıdır

Madde 3: Kars, Ardahan, Artvin, Batum (Elviye-i Selâse) ve Batı Trakya'nın hukuki durumunu belirlemek için halk oylamasını kabul ederiz.

Madde 4- Ülkemizdeki Hristiyan azınlıklara, komşu ülkelerdeki Müslümanlara verilen hak kadar hak verilecektir.

Bu kararlar ile aşağıdaki kavramlar eşleştirildiğinde hangi kavram dışarda kalır?

- A) Sosyal devlet
- B) Egemen devlet
- C) Uluslararası denklik
- D) Tam bağımsızlık

8.

Erzurum ve Sivas Kongrelerinde alınan "Manda ve Himaye kabul edilemez" kararıyla aşağıdakilerden hangisinin amaçlandığı söylenebilir?

- A) Millet Egemenliğinin gerçekleştirilmesi
- B) Saltanatın Devamı
- C) Bağımsızlığın sağlanması
- D) Hilafetin Devamı

9.

4 - 11 Eylül 1919 tarihinde toplanan Sivas Kongresi'ne ülkenin dört bir yanından delege katıldı. Bu durum İstanbul yönetimini rahatsız etti. İstanbul yönetimi kongrenin toplanmasını engellemek için Elazığ Valisi Ali Galip'i görevlendirdiği gibi Mustafa Kemal ile ilgili asılsız söylemlerde bulundu. İtilaf Devletleri de kongrenin toplanması durumunda Sivas'ı işgal tehdidinde bulundu. Tüm engellemelere rağmen kongre toplandı.

Sivas Kongresi ile ilgili verilen paragraftan yararlanarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) İstanbul Hükümeti M. Kemal ile işbirliği yapmıştır.
- B) Sivas kongresi tüm engellemelere rağmen toplanmıştır
- C) İtilaf Devletleri kongrenin toplanma fikrinden rahatsız olmuşlardır.
- D) İstanbul Hükümeti kongreyi engellemek için çalışmalar yapmıştır.

10.

Sivas Kongresi'nin toplanmasını engelleyemeyen Damat Ferit Paşa hükümeti istifa ettikten sonra Ali Rıza Paşa hükümeti kuruldu. Ali Rıza Paşa ve temsil heyeti arasında Amasya Protokolü imzalandı. Bu protokole göre Mebusan Meclisi tekrar toplanacaktır. Temsil Heyeti gelişmeleri yakından takip etmek için Sivas'tan Ankara'ya gelmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) İstanbul hükümeti temsil heyetini resmen tanıdı.
- B) Anadolu'da bir güç olduğu kabul edildi.
- C) Temsil heyeti Ankara'ya geldi.
- D) Ankara'da Mebusan Meclisi açıldı.

Ünite Değerlendirmesi Test4

1. "Türkiye, Umumi Harbe girmeye mecburdu ve mevcut dünya dengesine göre bu giriş şekli de olandan ve görülenden başka türlü olamazdı. Belki harbe giriş zamanı, belki kuvvetlerini kullanım tarzı, hülâsa bir sürü teferruat tenkit olunabilir. Fakat esasa diyecek yoktur. Türkiye harbe girerdi ve böyle girerdi." (1922. Yunus Nadi, Atatürk'ün Vasıfları, En Büyük kaybımız, s. 226-227.)

Mustafa Kemal'in yukarıdaki I. Dünya Savaşı'yla ilgili düşüncelerinden çıkarılabilecek temel yargı hangisidir?

- A) Osmanlı Devleti savaşa girmek zorunda bırakılmıştır
B) Osmanlı Devleti yanlış blokta savaşa dahil olmuştur.
C) Osmanlı Devleti'nin savaşa giriş şekli yanlıştır.
D) Savaşta ordu doğru yönetilmiştir

2. Osmanlı Devleti I. Dünya Savaşına girerken yönetimde olan İttihat ve Terakki partisinin bazı düşünceleri vardı. Almanya'nın savaşı kazanacağını, uzun süredir desteksiz ve yalnız başına kalmış olan devletlerinin güçlü bir devletle yan yana gelerek siyasi yalnızlığından kurtulabileceğini, Balkan Savaşları'nda kaybettiği toprakları geri alabileceğini düşünüyor ve böylece ekonomik olarak güçlenerek kapitülasyonların yükünden kurtulmayı hedefliyorlardı.

Yukarıda Osmanlı Devleti'nin I. Dünya Savaşı'na girmek istemesinin nedenlerine yer verilmiştir. Verilen bilgilerde Osmanlı'nın hangi hedefinden bahsedilmemiştir?

- A) Siyasi yalnızlıktan kurtulmak istemesi
B) Almanya'nın savaşı kazanacağı düşüncesi
C) Kaybettiği toprakları tekrar alabilme düşüncesi
D) Afrika'ya ve Orta Avrupa'ya hakim olmak istemesi

3. İzmir, I. Dünya Savaşı öncesinde gizli antlaşmalarla İtalya'ya bırakılmasına rağmen, Paris Barış Konferansı'nda İngiltere'nin karar değişikliği sonucu Yunanistan'a verilmiştir.

İngiltere'nin böyle bir politika izlemesi, aşağıdakilerden hangisinin bir göstergesidir?

- A) İzmir'in stratejik öneminin azaldığının.
B) İngilizlerin İtalya'nın çok güçleneceğinden endişe duyduğunun.
C) İtalya'nın İtilaf devletlerinden ayrıldığıının.
D) İngilizlerin Yunanistan'ı korumak istediğinin

4. Osmanlı 1. Dünya Savaşı'nda birçok cephede savaşmıştır. Bu cephelerde Ruslara yardım eden Ermenilerle, İngilizlere yardım eden Araplarla savaşmıştır. Sadece Çanakkale cephesinde itilaf devletlerine karşı galip gelinmiştir.

Yukarıda verilen bilgilere göre hangisine ulaşamaz?

- A) Azınlıklar düşmanla beraber hareket etmişlerdir.
B) Osmanlılık fikri çökmüştür.
C) Osmanlı Devleti Savaşı kazanmıştır
D) Ümmetçilik Fikri sona ermiştir.

5. Almanya ve İtalya, Avrupa'daki diğer devletlere göre siyasi birliklerini geç tamamlamıştı. Bu iki devlet, sanayileşmeye önem vererek kısa sürede güçlendiler. Almanya'nın sanayisini, ekonomisini ve ordusunu geliştirerek sömürge aramaya başlaması, ellerinde geniş sömürgeler bulunduran İngiltere ve Fransa'yı tedirgin etti. Özellikle Almanya ve Fransa arasında ortaya çıkan Alsas-Loren sorunu savaşa gidişi hızlandırdı.

Yukarıda Birinci Dünya Savaşı'nın sebeplerinden birisi olan Almanya ve İtalya'nın durumlarına değinilmiştir.

Bu bilgilere bakarak aşağıdaki sonuçlardan hangisine ulaşamaz?

- A) Almanya ve İtalya, sömürgecilik yarışına daha geç katılmıştır.
B) Almanya ve İtalya'nın yarışa katılması sömürgesi çok olan devletleri rahatsız etmiştir.
C) Siyasi birliklerinin olmaması Almanya ve İtalya'ya zaman kaybettirmiştir.
D) İngiltere ve Fransa sömürgelerinden Almanya ve İtalya'ya pay vermişlerdir.

6. Amasya Genelgesi incelendiğinde genelgede yer alan maddelerden bazılarının ülkenin genel durumu hakkında bilgi verdiği, bazılarının ise bu durum karşısında yapılması gerekenleri ifade ettiği görülür.

Amasya Genelgesi'nin aşağıdaki maddelerinden hangisi, ülkenin genel durumu hakkında bilgi vermektedir?

- A) Vatanın bütünlüğü, milletin bağımsızlığı tehlikededir.
B) Sivas'ta millî bir kongre toplanacaktır.
C) Her türlü baskıdan uzak, millî bir kurul oluşturulmalıdır.
D) Milletin bağımsızlığını yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır.

7. Sivas Kongresi'nde;
- Ülkedeki bütün direniş cemiyetleri, Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti adıyla tek bir çatı altında birleştirildi.
 - Mandacılık yani başka bir devletin yönetimi altına girme düşüncesi, tam bağımsızlığa aykırı bulunarak delegeler tarafından red edildi.
 - Erzurum Kongresi sonunda kurulan Temsil Heyetinin üye sayısı artırıldı. Bununla birlikte bu heyet, millet adına yetkili kılınarak bir yürütme organı gibi çalışmaya başladı.

Yukarıda verilen bilgilere göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Cemiyetler tek çatı altına alınarak tüm güçleri birleştirmek amaçlanmıştır
 B) Tam bağımsızlık düşüncesinden taviz verilmemiştir
 C) Sivas Kongresi Millî Mücadele dönemindeki ilk kongredir
 D) Temsil Heyeti tüm yurdu temsil eder hale gelmiştir.

8. Birinci dünya savaşı sonrasında yenilen devletler ile ateşkes antlaşmaları imzalanmıştır. Bu kapsamda Osmanlı Devleti'de İtilaf devletleri ile Limni adasının Mondros limanında bir araya gelerek 30 Ekim 1918 tarihinde Mondros Ateşkes Antlaşması'nı imzaladı.

Bu antlaşmanın önemli maddeleri arasında şunlar vardır:

- Osmanlı orduları terhis edilecektir.
- İtilaf Devletleri kendi güvenliklerini tehdit edecek bir durum ortaya çıkarsa herhangi stratejik bir noktayı ele geçirme hakkına sahip olacaktır.
- Doğu Anadolu'da altı ilde (Sivas, Erzurum, Diyarbakır, Van, Elazığ, Bitlis) karışıklık çıkarsa İtilaf devletleri, bu illerin herhangi bir bölümünü işgal edebilecektir.

Yukarıdaki maddeler göz önünde bulundurulduğunda İtilaf devletlerinin hangisini planladığı savunulamaz?

- A) Tüm iletişimi ele geçirmek istedikleri
 B) Yapacakları işgalleri hukuki bir zemine oturtmak istedikleri
 C) Doğu Anadolu'da bir Ermeni devleti kurmayı planladıkları
 D) Osmanlı Devletini savunmasız bırakmak istedikleri

9. Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuk Cemiyetinin gayretleri ile Doğu illerinin durumunu görüşmek amacıyla Erzurum'da bir kongre toplanmıştır. Bu kongrede vatanın kurtarılması ile ilgili çok önemli kararlar alınmış, manda ve himaye ilk kez reddedilmiştir.

Yukarıdaki bilgiye göre Erzurum Kongresi ile ilgili hangisi söylenemez?

- A) Bölgesel bir cemiyet tarafından toplanmıştır.
 B) Bağımsızlık sağlanmak istenmiştir.
 C) Tüm vatani ilgilendiren kararlar alınmıştır.
 D) Ülkenin her bölgesinden temsilci katılmıştır.

10. Amasya Genelgesinin bazı maddeleri şu şekildedir.
- Vatanın bütünlüğü ve milletin bağımsızlığını tehlikedir.
 - Milletin bağımsızlığını yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır.
 - İstanbul Hükümeti üzerine aldığı sorumluluğu yerine getirememektedir.

Bu maddelerden çıkarılabilecek en kapsamlı sonuç aşağıdakilerden hangisi olur?

- A) İstanbul hükümeti ile işbirliği yapılacağı vurgulanmıştır.
 B) Millî mücadelenin; amacı, gerekçesi ve yöntemi belirlenmiştir.
 C) Toprak bütünlüğünün bağımsızlıktan daha önemli olduğu söylenmiştir.
 D) Millî egemenliğin öncelikle gerçekleştirilmesi gerektiği belirtilmiştir.

ÇIKMIŞ SORULAR

1. Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra Antep, Maraş ve Urfa'yı işgal eden İngilizler bir süre sonra aralarında yaptıkları paylaşım antlaşması gereği bu şehirleri Fransızlara bıraktılar. Fransızlar bölgeye girdikleri andan itibaren Ermenilerle birlikte Türklere karşı baskı ve şiddet uygulamaya başladılar. Türkler de onların bu saldırıları karşısında Kuvayimilliyeye birlikleri kurarak savunmaya geçtiler.

Buna göre,

- I. Osmanlı egemenliğinde bulunan Ermeniler işgalci düşmanla iş birliği yapmıştır.
- II. Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra Anadolu'daki işgal bölgeleri İtilaf Devletleri arasında el değiştirmiştir.
- III. Düşmanın baskı ve şiddet politikalarına karşı Türk halkı direniş başlatmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II. B) I ve III.
C) II ve III. D) I, II ve III.

(2018 LGS)

2. İlk Türkiye Büyük Millet Meclisi, millet iradesi ile yeni seçilen milletvekillerinin yanı sıra son Osmanlı Mebusan Meclisinden Anadolu'ya geçen milletvekillerinden oluşmaktaydı. Üyelerinin her biri ülkenin içinde bulunduğu eşi görülmemiş maddi ve manevi yokluklar karşısında Millî Mücadele'nin başarıya ulaşması için canla başla çalışmışlardır.

Bu bilgiye göre İlk Türkiye Büyük Millet Meclisi için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Millî egemenliği esas almıştır.
B) Teslimiyetçi politikalar izlemiştir.
C) Temeli fedakârlık esasına dayanmıştır.
D) Demokratik yapıya sahiptir.

(2018 LGS)

3. Erzurum Kongresi, toplanma amacı ve temsilîyet açısından bölgesel; aldığı kararlar açısından ulusal bir niteliktedir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Erzurum Kongresi'nin bölgesel olduğuna kanıt olarak gösterilebilir?

- A) Doğu illerinden gelen delegelerin katılımıyla toplanması
B) Kuvâ-yı Millîye'yi etkin ve ulusal iradeyi egemen kılmının temel ilke olarak alınması
C) Manda ve himaye kabul edilemez ilkesinin benimsenmesi
D) Ulusal sınırlar içinde vatan bir bütündür, parçalanamaz kararının alınması

(2019 LGS)

SİVAS MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

4. Birinci Dünya Savaşı başladığında Osmanlı Devleti,

- Tarafsızlığını ilan etti.
- Boğazları ulaşımına kapattı.
- Ülke genelinde seferberlik başlattı.
- Kapitülasyonları kaldırdığını duyurdu.

Buna göre Osmanlı Devleti'nin aşağıdakilerden hangisini amaçladığı söylenemez?

- A) Ülke güvenliğini sağlamayı
B) Savaş dışında kalmayı
C) Ekonomik baskılardan kurtulmayı
D) Dış borçları kapatmayı

(2019 LGS)

5. Büyük Millet Meclisine karşı Anadolu'nun pek çok yerinde ayaklanmalar çıktı. Bu ayaklanmaların çıkmasında İstanbul yönetimi ve İtilaf Devletleri'nin zararlı faaliyetleri etkili oldu. 1920 yılı boyunca süren bu ayaklanmaların amacı Kuvâ-yı Milliye'yi etkisiz hâle getirmek ve bağımsızlık hareketini boğmaktır. Ayaklanmalar, Büyük Millet Meclisini uzun süre uğraştırdı. İnsan ve malzeme kaybedildi. Başta Yunanlar olmak üzere düşman hareketleri daha serbest hâle geldi. Ancak her şeye rağmen ayaklanmalar bastırılarak meclisin otoritesi korundu.

Bu bilgilerden hareketle Büyük Millet Meclisine karşı ayaklanmaların sonuçları ile ilgili,

- I. Millî Mücadele sürecinin uzamasına sebep olmuştur.
- II. Askerî imkânların bir kısmının gereksiz bir biçimde tüketilmesine neden olmuştur.
- III. Büyük Millet Meclisi, çalışmalarına ara vermek zorunda kalmıştır.
- IV. Anadolu'daki bütün işgaller sona ermiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) I ve II	B) I ve III
C) II ve IV	D) III ve IV

(2020 LGS)

6. Müdafaa-i Hukuk Cemiyetleri tarih, dil, din ve ırk bakımından kendilerini ilgilendiren bölgenin Türk ve Müslüman çoğunlukta olduğunu İtilaf Devletleri'ne ve dünya kamuoyuna gazete, kitap vs. dağıtarak türlü yollardan anlatmaya çalışmaktaydı. Bu cemiyetler, faaliyetlerini etkin hâle getirmek ve kamuoyunu harekete geçirmek için bölgelerinde kongreler tertip etmekteydi. Bu cemiyetlerden bazıları gerekirse silahlı mücadeleyi de göze almışlardı.

Buna göre Müdafaa-i Hukuk Cemiyetleri hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Bölgesel nitelikli kuruluşlardır.
- B) Düzenli ordu birliklerinden oluşmuşlardır.
- C) İhtiyaçları devlet tarafından karşılanmıştır.
- D) İstanbul Hükûmeti tarafından kurulmuşlardır.

(2020 LGS)

7. Mustafa Kemal, Mondros Ateşkes Antlaşması sonrasında süreci şu şekilde değerlendirmiştir:

“Genel savaştan sonra imza edilen ateşkes sonucunda ülkemizin büyük bir kısmı elden gittikten başka vatanımızın önemli parçaları da düşman orduları tarafından işgal edilmişti. Ordumuzun silahları ve cephanesi yabancılar tarafından toplanarak ülke dışına sevk ediliyor ve denize atılıyordu. Kökleri, insanlık tarihinin derinliklerinde bulunan Türk milletinin son ve tek bağımsız devleti yıkılıyordu.”

Mustafa Kemal'in bu sözlerinden hareketle Mondros Ateşkes Antlaşması ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Türk bağımsızlığına ters düşmektedir.
- B) Osmanlı Devleti'ni hukuken sona erdirmiştir.
- C) Osmanlı topraklarının işgaline zemin hazırlamıştır.
- D) Osmanlı Devleti'nin savunma gücü kırılmaya çalışılmıştır.

(2020 LGS)

SİVAS MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

8. Birinci Dünya Savaşı'nda, Osmanlı orduları yedi cephede birden savaşmıştır. Örneğin Galiçya Cephesi'nde Ruslarla ve Romenlerle; Makedonya'da Yunan ve Fransızlarla; Çanakkale'de İngiliz ve Fransızlar ile; Filistin, Suriye ve Irak cephelerinde İngilizler ile...

Bu bilgilerden hareketle Osmanlı Devleti hakkında,

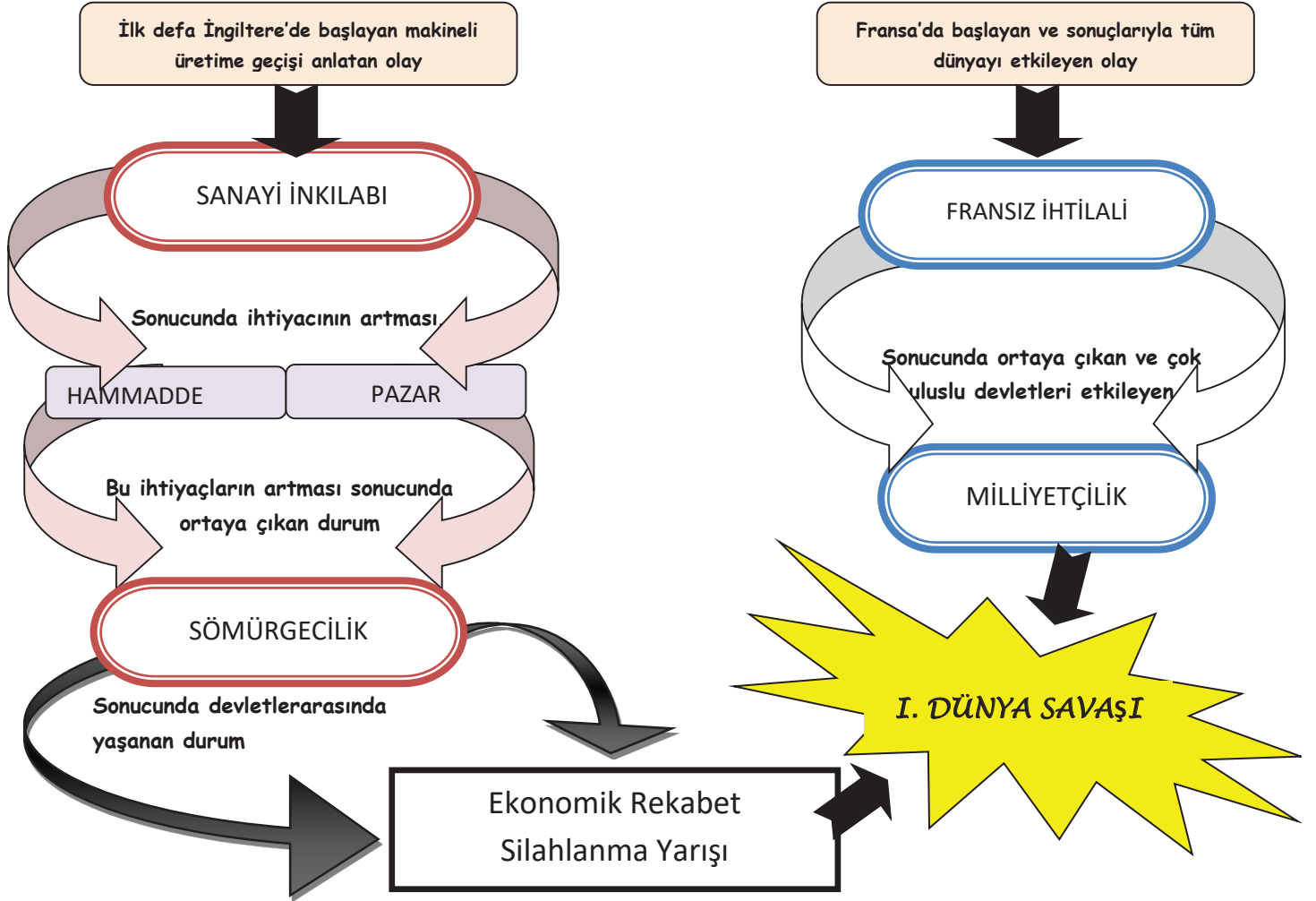
- I. Rusya ile farklı blokta yer almıştır.
- II. Savaştığı cepheler taarruz cepheleridir.
- III. İngiliz ve Fransızlarla birden fazla cephe de savaşmıştır.
- IV. Osmanlı toplumu savaşa girme düşüncesini desteklemiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) I ve III	B) II ve IV
C) I, II ve III	D) II, III ve IV

(2020 LGS)

CEVAPLAR

Etkinlik 1:**Etkinlik 2:**

1: Fransa 2: Almanya 3: Osmanlı 4: İngiltere 5: İtalya 6: Rusya 7: Avusturya-Macaristan

Etkinlik 3:

1: Irak 2: Kafkas 3: Çanakkale 4: Kanal 5: Galiçya-Romanya-Makedonya 6: Suriye

Etkinlik 4:

1-B 2-D 3-E 4-A 5-F 6-C 7-G

Etkinlik 5:

1- M 2-A 3-O 4-B 5-H 6-G 7-I 8-F 9-E 10-L 11-N 12-J 13-D 14-C 15-K

Etkinlik 6.

HANGİ KARAR NEREDE ALINDI?	Havza Genelgesi	Amasya Genelgesi	Erzurum Kongresi	Sivas Kongresi
Azınlıklara sosyal ve siyasi dengemizi bozacak haklar verilemez.			X	
Manda himaye fikri il kez reddedilmiştir.			X	
Doğu illerini temsilen 9 kişilik temsil heyeti oluşturulmuştur.			X	
Halkın işgalden haberi olmuş milli bilinç uyandırılmıştır.	X			
Kuruluş savaşının amaç, gerekçe ve yöntemi belirtilmiştir.		X		
İlk defa milli sınırlardan bahsedilmiştir.			X	
Temsil heyeti tüm yurdu temsil eder hale gelmiş, 15 kişilik temsil heyeti oluşturulmuştur.				X
Anadolu'nun en güvenilir yeri olan Sivas'ta milli bir kongre düzenlenmelidir.		X		
İzmir'in işgali tüm yurttta protesto edilmelidir.	X			
Milli sınırlar içinde vatan bir bütündür parçalanamaz.			X	
Kuva-yi Milliye'yi etkin milli iradeyi hakim kılmak esastır			X	
Her türlü işgale karşı bütün milletçe karşı koyulacaktır.			X	
Erzurum Kongresi kararları ufak değişikliklerle kabul edilecektir.				X
Milletin bağımsızlığını yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır.		X		
Manda himaye fikri son kez ve kesin olarak reddedilmiştir.				X
Toplanış amacı bakımından bölgesel, aldığı kararlar ulusaldır.			X	
Mustafa Kemal bu Kongre öncesinde askerlikten istifa etmiştir.			X	
Vatanın bütünlüğü milletin bağımsızlığı tehlikededir.		X		
Tüm cemiyetler birleştirilmiş, milli mücadele tek merkezden yönetilmeye başlanmıştır.				X
İrade-i Milliye adında gazete kurulmuştur.				X
İstanbul Hükümeti üzerine düşen görevi yerine getirememektedir.		X		
Toplanış amacı ve aldığı kararlar ulusaldır.				X
Ali Fuat Paşa batı cephesi komutanlığına atanmıştır.				X
M. Kemal'in tüm askeri ve sivil yetkililere gönderdiği telgraf çalışmasıdır	X			
Bu çalışmadan sonra M. Kemal geri çağırılmış ve bu yüzden askerlikten istifa etmiştir		X		
M. Kemal, Ali Fuat, Rauf Orbay ve Refet Bele tarafından bizzat yapılan çalışmadır		X		

Etkinlik 7.

1-C 2-B 3-A 4-F 5-D 6-E

Etkinlik 8

1	SİVAS	14	ULUSAL
2	GEREKÇESİ	15	AMASYA
3	AMASYA	16	ERZURUM
4	AMASYA EGENELGESİ	17	KUVA-Yİ MİLLİYE
5	DOĞU ANADOLU MÜDAFA-İ HUKUK	18	MUSUL
6	ERZURUM KONGRESİ	19	AMASYA GENELGESİ
7	SİVAS	20	FELAH-I VATAN
8	TEMSİL HEYETİ	21	MEBUSAN MECLİSİ
9	İRRADE-İ MİLLİYE	22	HAVZA
10	ALİ FUAT PAŞA	23	İZMİR
11	İSTANBUL HÜKÜMETİ	24	9. ORDU MÜFETTİŞİ
12	SİVAS	25	KAFKAS
13	ANKARA		

Etkinlik 9

1	İZMİR MÜDAFAİ HUKUK	14	MİLLETLER CEMİYETİ
2	ERZURUM KONGRESİ	15	SURİYE
3	ALMANYA	16	AMİRAL BRİSTOL
4	İTALYA	17	ABD
5	ÇANAKKALE CEPHESİ	18	ASKERİ
6	YUNAN	19	RUSYA
7	YANLISI	20	GOBEN ve BRESLAV
8	ZARARLI	21	İSLAMCILIK
9	AZINLIKLAR	22	KİLİKYALILAR
10	HIYANET-İ VATANİYE	23	ERZURUM
11	İSTİKLAL	24	SEVR
12	MEBUSAN MECLİSİ	25	ÇANAKKALE
13	FİİLEN		

ETKİNLİK 10:

	Değerlendirme Testi 1	Değerlendirme Testi 2	Değerlendirme Testi 3	Değerlendirme Testi 4
1	A	D	A	A
2	C	C	B	D
3	C	A	D	B
4	D	D	C	C
5	C	A	B	D
6	A	B	B	A
7	C	C	A	C
8	D	C	C	A
9	B	D	A	D
10	C	B	D	B
11	B	B		
12	D			

ÇIKMIŞ SORULAR
CEVAPLAR

- 1-D
- 2-B
- 3-A
- 4-D
- 5-A
- 6-A
- 7-B
- 8-A

Düşlerinize Yaklaştıran Köprüler kuruyoruz.

KÖPRÜ

Projesi

Kurslarda Öğretimin Planlanması ve Rehberlikte Üstünleşme

8. Sınıf

**Öğrencilerimiz İçin Youtube'de Derslerimiz
DEVAM EDİYOR**

Köprü Projesi Youtube Kanalı İçin Kodu Tarat

sivasmem

